

Музика и плес на осовини Исток–Запад:
Односи и мобилности

MUSIC AND DANCE ON EAST–WEST AXIS: CORRELATIONS AND MOBILITIES

Књига сажетака /
Book of Abstracts

Међународни научни скуп /
International Scientific Symposium

Српска академија наука и уметности,
Београд /
Serbian Academy of Sciences and Arts,
Belgrade

4–6. септембар 2023 /
4–6 September 2023

Музика и плес на осовини Исток–Запад:
Односи и мобилности
(књига сажетака)

Music and Dance on East–West Axis:
Correlations and Mobilities
(Book of Abstracts)

Српска академија наука и уметности (САНУ): Одељење уметности –
Музиколошки институт, Државни конзерваторијум Истанбулског универзитета

Serbian Academy of Sciences and Arts (SASA): Institute of Musicology –
Department of Arts, Istanbul University State Conservatory

Српска академија наука и уметности, 4–6. септембар 2023.

Serbian Academy of Sciences and Arts, 4–6 September 2023

Одржавање овог међународног научног скупа резултат је пројекта „Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackerRS)” (*Истраживање њихових балканске културе: српско–турске везе у музици и плесу од османског периода до данас*), који реализују Музиколошки институт САНУ и Државни конзерваторијум Истанбулског универзитета у оквиру билатералне сарадње коју подржавају Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије и Научни и технолошкошки истраживачки савет Турске (2022–2024).

Одржавање скупа финансијски су помогли Српска академија наука и уметности, Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије и Министарство културе Републике Србије.

Организатори се захваљују на пратећем музичком и плесном програму Факултету музичке уметности Универзитета уметности у Београду и Националном ансамблу „Коло”.

This international scientific symposium is the result of the project “Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackerRS)”, implemented by the Institute of Musicology SASA and Istanbul University State Conservatory within the framework of bilateral cooperation supported by the Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia and the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (2022–2024).

The symposium was financially supported by the Serbian Academy of Sciences and Arts, the Ministry of Science, Technological Development and Innovation of the Republic of Serbia and the Ministry of Culture of the Republic of Serbia.

The organizers are thankful to the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade and the National Ensemble “Kolo” for the accompanying music and dance program.

Република Србија

МИНИСТАРСТВО НАУКЕ,
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА И ИНОВАЦИЈА

Република Србија
Министарство културе

Програмски одбор:

Јелена Јовановић (Одељење уметности САНУ, Београд, Србија) – Председник
Иван Јевтић (Одељење уметности САНУ, Београд, Србија)
Светислав Божић (Одељење уметности САНУ, Београд, Србија)
Џим Самсон (Британска академија – Ројал Холовеј, Универзитет у Лондону, Уједињено Краљевство)

Абдула Акат (Државни конзерваторијум Истанбулског универзитета, Турска)
Венцислав Димов (Институт уметничких студија БАН, Софија, Бугарска)
Марија Думнић Вилотијевић (Музиколошки институт САНУ, Београд, Србија)
Соња Здравкова Ђепароска (Факултет музичке уметности Универзитета „Св. Ђирило и Методије”, Скопље, Северна Македонија)
Сања Златановић (Етнографски институт САНУ, Београд, Србија)
Марко Келбл (Универзитет за музику и извођачке уметности у Бечу, Аустрија)
Данка Лајић Михајловић (Музиколошки институт САНУ, Београд, Србија)
Ајрин Маркоф (Универзитет Јорк, Торонто, Канада)
Биљана Милановић (Музиколошки институт САНУ, Београд, Србија)
Ивана Медић (Музиколошки институт САНУ, Београд, Србија)
Мехмет Ођал Озбилгин (Државни турски музички конзерваторијум Универзитета Еге, Измир, Турска)
Здравко Ранисављевић (Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија)
Сања Ранковић (Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија)
Катарина Томашевић (Музиколошки институт САНУ, Београд, Србија)
Александар Фотић (Филозофски факултет Универзитета у Београду, Србија)
Мехмет Хаџисалихоглу (Универзитет Лудвиг-Максимилијан, Минхен, Немачка)

Организациони одбор:

Абдула Акат (Државни конзерваторијум Истанбулског универзитета, Турска)
Милош Браловић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Зорана Гуја Дражета (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Марија Думнић Вилотијевић (Музиколошки институт САНУ, Србија) – Председник
Јелена Јовановић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Марија Маглов (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Ивана Медић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Катарина Николић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Маја Радивојевић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Сања Ранковић (Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија)
Стефан Савић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Катарина Томашевић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Теодора Трајковић (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Марија Хаук (Музиколошки институт САНУ, Србија)
Александра Хрељац (Српска академија наука и уметности, Србија)

Program Committee:

Jelena Jovanović (Department of Arts SASA, Serbia) – President

Ivan Jevtić (Department of Arts SASA, Serbia)

Svetislav Božić (Department of Arts SASA, Serbia)

Jim Samson (British Academy – Royal Holloway, University of London, United Kingdom)

Abdullah Akat (Istanbul University State Conservatory, Türkiye)

Vencislav Dimov (Institute of Art Studies BAS, Sofia, Bulgaria)

Marija Dumnić Vilotijević (Institute of Musicology SASA, Belgrade, Serbia)

Aleksandar Fotić (Faculty of Philosophy of the University of Belgrade, Serbia)

Mehmet Hacısalihoğlu (Ludwig-Maximilians University, Munich, Germany)

Marko Kölbl (University of Music and Performing Arts Vienna, Austria)

Danka Lajić Mihajlović (Institute of Musicology SASA, Belgrade, Serbia)

Irene Markoff (York University, Toronto, Canada)

Biljana Milanović (Institute of Musicology SASA, Belgrade, Serbia)

Ivana Medić (Institute of Musicology SASA, Belgrade, Serbia)

Mehmet Öcal Özbilgin (State Turkish Music Conservatory of Ege University, Izmir, Türkiye)

Zdravko Ranisavljević (Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia)

Sanja Ranković (Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia)

Katarina Tomašević (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Sanja Zdravkova Djeparoska (Faculty of Music of the “St. Cyril and Methodius” University, Skopje, North Macedonia)

Sanja Zlatanović (Institute of Ethnography SASA, Belgrade, Serbia)

Organizing Committee:

Abdullah Akat (Istanbul University State Conservatory, Türkiye)

Miloš Bralović (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Marija Dumnić Vilotijević (Institute of Musicology SASA, Serbia) – Chair

Zorana Guja Dražeta (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Marija Hauk (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Aleksandra Hreljac (Serbian Academy of Sciences and Arts, Serbia)

Jelena Jovanović (Department of Arts SASA, Serbia)

Marija Maglov (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Ivana Medić (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Katarina Nikolić (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Maja Radivojević (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Sanja Ranković (Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia)

Stefan Savić (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Katarina Tomašević (Institute of Musicology SASA, Serbia)

Teodora Trajković (Institute of Musicology SASA, Serbia)

УВОД

Питање 'Оријента' у хуманистичким наукама задобило је значајну пажњу, посебно након капиталног дела Едварда Саида (1978). Међутим, питање репрезентације с позиције моћи било је много старије, а евроцентрична перспектива с краја XIX и већег дела XX века уобличила је компаративну музикологију, а потом делимично и етномузикологију, као дисциплину укорењену у посматрању музике 'других'. Саидов рад је утицао и на академски дискурс о питањима (блискоисточних) ратова, историји и друштвеним рефлексијама религија, те је представљао неопходну основу за постколонијалне и деколонијализацијске студије у глобалном смислу, које заузимају значајно место у савременој (етно)музикологији. Сагледан из аспекта 'раскршћа између Истока и Запада' и става напуштања оптерећујућег синонима за сукобљене нације, Балкан се, као главно фокусно подручје овог симпозијума, посматра као поље за истраживање корелација у музици и плесном/играчком наслеђу, као и простор унутар којег музичари/плесачи мигрирају и у којем се крећу кроз музику/плес.

Проучавање културних односа у музици и плесу на Балкану с идејом утврђивања историјских и савремених веза подстакло је у XXI веку неколико међународних пројеката који се темеље на колаборативном етномузиколошком, етнокореолошком и музиколошком истраживању. Развојем националних 'школа' проучавања музике и плеса и интерпретирањем нових примарних извора отворена је могућност за писање нових историја регионалног карактера. Лиминална позиција Балкана инспирисала је у глобалној хуманистици бројне расправе о датом региону као раскршћу и мосту између Истока и Запада, с посебним акцентом на спектар корелација оријенталних, медитеранских и балканских култура. Овом приликом подстакло би се поновно промишљање Истока, с посебним усмерењем према утврђивању заједничких наслеђа, пракси и тенденција у музици и плесу – од нових примена и тумачења концепата оријентализма и постколонијализма, до представљања резултата структурне анализе претпостављених источних утицаја у ширем смислу.

Оваква поставка заједничких истраживања и флуидности окоснице Исток–Запад упућује не само на компаративне методе, већ и на испитивање могућности актуелних теоријских концепата. Праћењем процеса и последица историјских и савремених миграција отварају се питања музике и плеса у мултиетничким срединама, транснационалних музичких и/или плесних форми, мобилности музичара и плесача, музике и плеса у дијаспори, што данас може бити интересантно музиколошкој, етномузиколошкој и етнокореолошкој јавности у најширим географским оквирима. У контексту истраживања музике и плеса Балкана, посебно би значајна била надградња досадашњих проучавања комплексних музичких и плесних феномена усмерењем на поменуте аспекте кретања.

Листа тема симпозијума укључује (али није ограничена на) следећа питања:

- музика и игра словенских и турских народа у постосманском контексту;
- панбалканске музичке и плесне праксе у контексту наслеђа;
- интерпретације Оријента у музичким и плесним праксама;
- музика и плес у контексту миграција;

- музика и плес у дијаспори;
- методологије колаборативних истраживања у музикологији, етномузикологији и етнокорологији.

Дуалност и истовремена самосвојност музике и плеса позиционираних на осовини Исток–Запад дозвољавају и нове теоријске поставке, те се овим скупом подстичу изналажење нових аналитичких метода, нова читања познатих балканских пракси, па и предлози презначења ове имагинарне и генерализујуће осе.

др Марија Думнић Вилошковић

др Абдула Акаџић

др Катарина Томашевић

PREFACE

The question of the 'Orient' in the humanities gained significant attention after the landmark work of Edward Said (1978). However, the issue of representation from the position of power was of a much older date, and the eurocentric perspective of the late XIX and most of the XX centuries influenced comparative musicology and then ethnomusicology to a certain extent, due to the fact that ethnomusicology as a discipline is rooted in the observation of music of 'the Others'. Said's work also affected academic discourse about questions of (Middle) East wars and the history and social reflections of the religions, and it was a necessary basis for postcolonial and decolonization studies in global terms, which occupy a significant position in contemporary ethnomusicology (and musicology). Perceived from the aspect of 'the crossroads between East and West' and the tendency to abandon the burdening synonym for conflicting nations, the Balkans, as the main focus area for this symposium, is observed as a field for research of correlations in music and dance heritage, as well as the space where/through which music/dance and musicians/dancers are migrating and moving.

In the XXI century, the study of cultural relations through music and dance in the Balkans, with the idea of establishing historical and contemporary connections, has stimulated several international projects based on collaborative ethnomusicological, ethnochoreological and musicological research. The opening and growth of national 'schools' for music and dance studies, as well as the interpretation of new primary sources, expanded the possibility of writing new histories of a regional character. The liminal position of the Balkans has inspired numerous discussions in global humanities about this region as a crossroads and a bridge between East and West, with a special emphasis on the spectrum of correlations of Oriental, Mediterranean and Balkan cultures. On this occasion, a rethinking of the East would be encouraged, with a special focus on establishing common heritage, practices and tendencies in music and dance – from new applications and interpretations of the concepts of Orientalism and postcolonialism to the presentation of the results of a structural analysis of presumed Eastern influences in a broader sense.

This combination of joint research of international scholars and the fluidity of the East–West axis points not only to comparative methods, but also to the examination of current theoretical concepts. By following the process and consequences of historical and contemporary migrations, the questions of music and dance in multi-ethnic environments, transnational music and/or dance forms, mobility of musicians and dancers, music and dance in the diaspora are opened up; today they can be of interest to the musicological, ethnomusicological and ethnochoreological research teams in the widest geographical frameworks. In the context of the investigations of music and dance in the Balkans, it would be particularly important to build upon the previous studies of complex music and dance phenomena by focusing on the aforementioned aspects of moving.

The list of topics of the symposium includes (but is not limited to):

- music and dance of the Slavic and Turkish peoples in the post-Ottoman context;
- pan-Balkan music and dance practices in the context of heritage;
- scientific, artistic and performative interpretations of the Orient in music and dance practices;

- music and dance in the context of migration;
- music and dance in the diaspora;
- methodologies of collaborative research in musicology, ethnomusicology and ethnochoreology.

The duality and simultaneous uniqueness of music and dance positioned on the East–West pivot allow new theoretical propositions, and this symposium encourages the invention of new analytical methods, new readings of known Balkan practices, and even proposals for redefining this imaginary and generalizing axis.

Dr. Marija Dumnić Vilotijević

Dr. Abdullah Akat

Dr. Katarina Tomašević

ΠΡΟΓΡΑΜ / PROGRAM

Location: Serbian Academy of Sciences and Arts (Knez Mihailova 35, Belgrade, Serbia)

September 4th, 2023

10:00 SASA 2nd floor – Registration

11:00 Grand Hall SASA

Opening Ceremony (Chair: Katarina Tomašević)

Jelena Jovanović (Department of Arts SASA, Serbia)

Katarina Tomašević (Institute of Musicology SASA, Serbia)

11:30 Keynote Lecture

Jim Samson (British Academy – Royal Holloway, University of London, United Kingdom): *Betwixt and Between: The Symbolic Geographies of East and West*

13:00 SASA Club – Opening Cocktail

14:30 Grand Hall SASA

Session 1 (Chair: Jelena Jovanović)

Katarina Tomašević (Institute of Musicology SASA, Serbia): *Revisiting the City of Vranje and its Music Heritage: The Crossroads of Various East–West Traditions and Practices*

Miloš Rašić (Institute of Ethnography SASA, Serbia): *Staging the Orient: Transposition and Orientalisation of Traditional Dances from Vranje*

Abdullah Akat (Istanbul University State Conservatory, Türkiye): *The Role and Influence of Roma Musicians on the Turkish–Serbian Musical Interactions in Vranje, Serbia*

16:00 SASA 2nd floor – Coffee Break

16:30 Grand Hall SASA

Session 2 (Chair: Marija Dumnić Vilotijević)

Carol Silverman (University of Oregon, United States of America): *Confounding East and West: Macedonian Romani Mobilities and Transnational Music* (online)

Mehmet Öcal Özbilgin (Ege University State Turkish Music Conservatory, Türkiye): *Belly and Čoček Dances in Türkiye and Serbia Traditional Dance Culture*

Ivana Medić (Institute of Musicology SASA, Serbia): *Ljubiša Stojanović Louis and the Genesis of the Gypsy Jazz*

19:00–20:00 Concert at the Ethnographic Museum (not included in the live stream)

Soundscapes of Serbian Cultural Space

Program: Sanja Ranković, Borisav Miljković (Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia)

Performance: “Tradicija Viva” (Department of Ethnomusicology of the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia)

September 5th, 2023

09:30 Grand Hall SASA

Session 3 (Chair: Abdullah Akat)

Ventsislav Dimov (Sofia University “St. Kliment Ohridski” – Institute of Art Studies BAS, Bulgaria), Lozanka Peycheva (Institute of Ethnology and Folklore Studies with the Ethnographic Museum BAS – Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev”, Bulgaria): *Oriental Images in Recorded Music from Bulgaria in the First Half of the XX Century*

Rumiana Margaritova (Institute of Art Studies BAS, Bulgaria): *The Socialist Bulgarian “Estrada Music” for the Bulgarian Turks: Cultural, Social and Political Aspects*

Marija Dumnić Vilotijević (Institute of Musicology SASA, Serbia): *Representations of ‘Turkishness’ in Popular Folk Music in Serbia in the XX Century: Channeling the East in a Western Way*

11:00 SASA 2nd floor – Coffee Break

12:00–13:00 National Ensemble “Kolo”

(not included in the live stream)

Professional Visit

16:30 Grand Hall SASA

Session 4 (Chair: Jim Samson)

Biljana Milanović (Institute of Musicology SASA, Serbia): *Music in the Mapping of Yugoslav Ethnogenesis: Vladimir Dvorniković’s Narratives beyond the East–West Axis*

Luisa Klaus (European Center for Jewish Music Studies – Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover, Germany): *“...keinerlei ‘Weltgeltung’ wie etwa eine Beethovensche Symphonie” – Edith Gerson-Kiwi’s Comparative Study Regarding the ‘Oriental’ Musician*

Sonja Zdravkova Djeparoska (Faculty of Music of “St. Cyril and Methodius” University, North Macedonia): *A Balkan View of the Orient in the Works of Macedonian Authors*

Nevena Stanić Kovačević (Northwestern University, United States of America): *Trans-cultural Entextualization of Kolo and Čoček Dances in the Music of Serbian Émigré Composers Nataša Bogojević and Milica Paranosić*

16:30 Hall 2 SASA

Session 5 (Chair: Danka Lajić Mihajlović)

Zdravko Ranisavljević (Faculty of Music of the University of Arts, Serbia): *A la Turca: Representative ICH element of the Bosniaks’ Dance Tradition in Serbia*

Marko Kölbl (University of Music and Performing Arts Vienna, Austria): *Pradomovina Revisited: Musical Ancestry within the Croatian Minority in Austria*

Katarina Nikolić (Institute of Musicology SASA, Serbia): *KUD “Bánát”: Folk Dance Group as the Vehicle of Safeguarding the Serbian Cultural Heritage in the Context of Diaspora*

Sanja Ranković (Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Serbia): *Traditional Singing in Associations of the Serbian Diaspora in North America and Western Europe*

September 6th, 2023

10:00 Grand Hall SASA

Session 6 (Chair: Marija Maglov)

Danka Lajić Mihajlović (Institute of Musicology SASA, Serbia): *Transcending the East–West Division: Brass Bands from Serbia between Folk Music Practice and Music Industry*

Günseli Naz Ferel (Independent Researcher, Türkiye): *Transforming Feelings and Meanings of The Night Out: Experiences of Electronic Dance Music in Times of Crisis in Istanbul, Türkiye*

Gay Breyley (Monash University, Australia): *Shifting Parallels: Alamut – Historic Symphony, by “Laibach”, Samimi Mofakham, Rowshan and Jamnik*

Farrokh Vahabzadeh (Université Côte d’Azur Nice, France): *An Interdisciplinary Approach to Musical Body* (online)

10:00 Hall 2 SASA

Session 7 (Chair: Belma Oğul)

Ayhan Erol (Dokuz Eylül University, Türkiye): *Ritual Dance, Migration and Translocality: The Alevi Semah*

Ana Stojanoska (Faculty of Dramatic Arts, North Macedonia): *The Rhythm of Infinity: Dervishes in Macedonian Theater Performances*

Mehtap Demir Güven (Istanbul University State Conservatory, Türkiye): *Strategic Orientalism: A Henna Night in Novi Pazar*

Cenk Güray, Neşe Çelebi, Güzin Tirkeş, Duygu Güvener, Şule Yıldız, Alişan Budak, Ekin İlgin Demirhan (Türkiye): *Reenvisioning and Restructuring Adakale’s Hidden Songs* (online)

12:00 SASA 1st floor – Coffee Break

12:30 Hall 2 SASA

Session 8 (Chair: Marko Kölbl)

Şahin Yıldız (Graduate Centre for Study of Culture of Justus Liebig University, Germany): *Folk Dance, (Post)Memory, Imagined Homeland in the Turkish Diaspora of Germany: The Case of Egetanz Ulm and Ravensburg*

Angelika Hudler (University of Music and Performing Arts Vienna, Austria): *Musical Ethnicity and (Trans)Local Identity: Serbian Roma Violin in Vienna*

Nina Wasilewa Zaneshev (University of Music and Performing Arts Vienna, Austria): *Bulgarian Choir Singing in Vienna*

16:00 Hall 2 SASA

Session 9 (Chair: Ivana Medić)

Mehmet Hacısalihoğlu (Faculty of Cultural Studies of the Ludwig-Maximilians University Munich, Germany): *Ottoman Background of Cultural Interaction in the Balkans: An Historical Analysis*

Filip Petkovski (Independent Researcher, North Macedonia): *Balkanizing the Orient: Reversing Orientalism's Gaze*

Belma Oğul (Istanbul Technical University, Türkiye): *New Materialist Approach to East-West Distinction: South-Eastern Musics*

16:30 SASA 1st floor – Coffee Break

17:00 Hall 2 SASA

Closing Discussion

20:00 Conference Dinner

ABSTRACTS AND BIOGRAPHIES

Jim Samson
Fellow, Professor Emeritus
British Academy; Royal Holloway, University of London (United Kingdom)
thomasjamessamson@gmail.com

- KEYNOTE LECTURE -

Betwixt and Between: The Symbolic Geographies of East and West

This paper will attempt a discourse analysis of the East–West divide, surveying and thematizing some of the relevant literature. It will examine four very different instances of East–West interface, each of them prompted by moments from the author’s personal history. The first will look at “East Asian keyboards”, allowing the arrival of the harpsichord in China in the early XVII century to provoke some thoughts about collisions of cultures, and a subsequent dialogue between cultures. The second will look at “The Warsaw Autumn Festival”, examining the meeting points between Cold War cultures and exploring the discursive background to the cultural thaw in Poland in the late 1950s. The third will turn to “The Eastern Mediterranean”, proposing not so much an interface of cultures as a unitary but hybrid culture, and addressing some questions concerning traditional music and nationhood. And finally, the fourth will introduce “A Black Sea Estonia”, allowing the immigration of Estonians to Abkhazia (a little-known story) to stimulate some thoughts about music and displacement, and about the tug-of-war between nostalgia and acculturation. There will be some attempt at useful generalizations on the subject of an East–West axis, invoking perspectives from music theory (Ismet Karadeniz, Elliot Antokoletz, Ernő Lendvai) and from critical theory (Edgar Morin, Theodor W. Adorno, Bruno Latour and Edward Soja).

Jim Samson is Emeritus Professor of Music at the University of London. He is currently an Editor-in-Chief for *Grove Music Online* and a Series Editor of the Peters *Complete Chopin*. He has published widely on analytical and aesthetic topics, on Chopin and Liszt, and on music in East Central and South East Europe. He is a Fellow of the British Academy, and holds the Order of Merit of The Polish Ministry Culture, an honorary doctorate from the Ionian University, and the Irish Research Council Harrison Medal for outstanding achievements in musicology. His book *Virtuosity and the Musical Work* was awarded the Royal Philharmonic Book Prize (2004) and his edition of the Chopin Ballades was named Edition of the Year in the Rhinegold Publishing *International Piano* awards (2009). His latest monograph is *Black Sea Sketches: Music, Place and People* (2021).

Abdullah Akat
Professor Doctor
Istanbul University State Conservatory (Türkiye)
abdullahakat@istanbul.edu.tr

The Role and Influence of Roma Musicians on the Turkish–Serbian Musical Interactions in Vranje, Serbia

Vranje, the city showing Turkish–Serbian musical interactions today in the southeastern part of Serbia, has a very active musical life, both in its center and in *mahalas* (lit: neighborhoods) full of Roma people. The city can be regarded as a mixed whole with its urban and Roma music traditions, according to my initial observations in the field which I did in June 2022, with my colleague Dr. Marija Dumnić Vilotijević within the scope of the *TRackeRS* project. However, in this paper, I will attempt to focus only on the music of the Roma people and try to reveal the role and influence of these musicians on the Turkish–Serbian musical interactions in concrete performance contexts. Additionally, I will discuss the past and present ties, social lives, and cultural identities of Roma musicians in Vranje, including their contemporary musical activities.

The main goal of my paper is to indicate both oriental and occidental characteristics in the region through the performance analysis of Roma musicians and to think about deconstructing the single-sided occidental perspective in theory. Therefore, I will assign new understandings and meanings to the performances of Roma musicians from Turkish music theory and explain these existing musical interactions according to *makam* and *usûl* concepts.

Abdullah Akat is an ethnomusicologist, and faculty member at the Istanbul University State Conservatory, Department of Musicology, Ethnomusicology Program (from 2019). Since 2021 he has been the Chair of the ICTM Study Group on Music of the Turkic-Speaking World, and the Editor-in-Chief of the journal *Musicologist* since 2017. His fieldwork, publications, research projects and presentations are related to music archiving, the Türkiye-Black Sea, Balkan, Crimean, and Caucasian music cultures.

Gay Breyley
Adjunct Senior Research Fellow, Lecturer
Monash University (Australia)
gay.breyley@monash.edu

Shifting Parallels: *Alamut* – Historic Symphony, by “Laibach”, Samimi Mofakham, Rowshan and Jamnik

Like the Balkans, Iran and its music have been described as a cultural ‘crossroads’ and a ‘bridge’, for example, between West and Central/South Asia. In recent decades, with high rates of migration from Iran to Europe, Iranian-born and Balkan-born artists have collaborated in a broad range of musical forms. Many of these collaborations have drawn on literary and historical parallels, as well as innovative musical re-interpretations. In 2022, one of the more high-profile of these collaborations was premiered by Ljubljana-based “music and cross-media group” “Laibach”, with composers Idin Samimi Mofakham, Nima A. Rowshan and Luka Jamnik. Described by “Laibach” as an “intercultural work”, the symphony, *Alamut*, is based on Vladimir Bartol’s 1938 novel of the same name. Bartol’s novel adapts an XI-century Persian story to the political circumstances of 1930s Europe. The many parallels and layers of possible meaning, along with collaborative performance possibilities, make “Laibach”’s *Alamut* a rich example of contemporary Balkan music around which to reconsider notions of ‘the East’, along with mobilities and ‘othering’. Through analysis of the music, cultural contexts and performances of *Alamut*, along with interviews with co-composer Idin Samimi Mofakham, this paper explores the forms of mobility and immobility that both enable and constrict this collaborative work. It also considers the roles that ‘othering’ and notions of ‘East’ and ‘West’, along with past and present, play in *Alamut*’s performances and reception.

Gay J. Breyley is an Adjunct Senior Research Fellow and Lecturer at the Faculty of Arts at Monash University and a Convenor of the Central and West Asia and Diasporas Research Network. Her research focuses on links between music and communities, memory and sociocultural change, especially in Iran and the Iranian diaspora. She has published widely in this field.

Mehtap Demir Güven
Associate Professor Doctor
Istanbul University State Conservatory
mehtapdem@gmail.com

Strategic Orientalism: A Henna Night in Novi Pazar

This paper is basically about the “henna night” entertainment, which is the pre-marriage parade of the Muslim minority community in Novi Pazar. This presentation is structured with the data obtained in the first field study of the project “Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackerS)”, whose ethnographic research process continues. The first fieldwork in Novi Pazar and Vranje, Serbia, in June 2022, provided some data on getting to know the region, observing musical practices, ongoing cultural structures and how the tradition was revived. The data limitation of this paper is based on our fieldwork in the Novi Pazar region of Serbia. In particular, it focuses on the henna night entertainment organized by the “Folklor Daire” Ensemble, a music and dance group originating in Novi Pazar. The henna night entertainment culture and the “Folklor Daire” Ensemble’s functionalization of the cultural codes, which are the subject of the declaration, made it very popular among the Muslims of Novi Pazar and the Balkan Muslim community. In this paper, I aim to analyze the meaning by drawing attention to the symbols, indicators and details of the holistic text of these henna night entertainments that is observed in Novi Pazar. Thus, I comment on the representation of Balkan Muslims as a minority group. The ways in which minority groups are represented provoke two kinds of backlash: on the one hand, maintaining the representations promoted by the wider community, and on the other hand, challenging the dominant discourse through a more nuanced, complex and alternative lens.

In this context, strategic orientalism can interpret the Novi Pazar Muslim henna nights as a text, an alternative representation of certain components. These can be thought of as a deployment, a reproduction of an identity representation, creating semiotic patterns with light breezes from tradition. Is this wise representation a strategy that seeks to orientalize itself, or to emphasize authenticity and truth?

Mehtap Demir Güven is a faculty member in the Program of Ethnomusicology at Istanbul University State Conservatory Musicology Department. In 2009–2011, she conducted ethnography in Israel in the field of music anthropology on the axis of cultural interaction and migration. She obtained her PhD in Anthropology from Yeditepe University. She completed her master’s degree in Musicology and her undergraduate education in the Conservatory Instrument Training on the Gourd Violin (*kemane*). Currently, she is a board member of the Istanbul University State Conservatory and the Director of the IU Women’s Studies Research and Application Center. She has album recordings and a feature documentary film that includes intercultural interaction and music sampling. She works as an educator and consultant in intercultural dialogue projects in Germany, Israel, Greece and the USA.

Ventsislav Dimov
Professor Doctor,
Head of Ethnomusicology Research Group
Sofia University “St. Kliment Ohridski”;
Institute of Art Studies BAS (Bulgaria)
vdimov.fjmc@gmail.com

Lozanka Peycheva
Professor Doctor
Institute of Ethnology and Folklore Studies
with the Ethnographic Museum BAS;
Academy of Music, Dance and Fine Arts
“Prof. Asen Diamandiev” (Bulgaria)
lozanka.peycheva@gmail.com

Oriental Images in Recorded Music from Bulgaria in the First Half of the XX Century

The text is part of a study of early recorded music in Bulgaria during the period 1904–1944. In the first half of this period, the recordings of artists and music from Bulgaria were made for global (foreign) music companies; in the second half – for Bulgarian companies and labels. In both periods, the recordings, discography and catalogs of the companies contained many and varied musical images of the Orient. The study attempts to describe and analyze the images of the Orient through the following typology. Some of the recordings (popular music, dance music, operettas) present orientalisms following a modern and commercial European genre model from the years at the beginning of the XX century and the time between the two world wars. Another part of the recordings reflects local traditions of Ottoman urban traditional music. Particularly interesting for cultural and anthropological interpretations is this array of recorded music, which contains samples of hybrids – local (non-Western) popular music, which can also be regarded as a precursor to modern ethno-pop music in the Balkans.

Ventsislav Dimov (PhD in 1999; DSc in 2018) is a Professor at the University “St. Kliment Ohridski”, Faculty of Journalism and Mass Communication in Sofia. He is the Head of the research group Ethnomusicology at the Institute of Art Studies, BAS. He is the author of over 200 scientific studies and articles, author of the monographs (in Bulgarian): *The Ethnopopboom* (2001); *Music for the People on the Media Front: The Soft Power of Peoples and Popular Music in Socialist Bulgaria* (2019); *Living Voices: Presentation of the Archived Sound Heritage of Raina Katsarova: 1930s/1940s Transcription Discs* (2021) and others. His research interests include: media studies, ethnomusicology, anthropology of traditional and popular music, media and recorded music, identity and music, musical traditions of ethnocultural communities and minorities, music in the Balkans.

Lozanka Peycheva (PhD in 1991; DrSc in 2007) is a Professor of ethnomusicology at the Institute of Ethnology and Folklore Studies with the Ethnographic Museum of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia. She is a Visiting Professor at the Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev” in Plovdiv. She is the author of the books (in Bulgarian): *Your Soul Cries and Out Comes a Song: The Romani Musicians in Bulgaria and Their Music* (1999); *The Zurna Tradition in Southwest Bulgaria* (2002, with Ventsislav Dimov); *Between the Village and the Universe: Old Folk Music from Bulgaria in New Times* (2008); *‘Folk Spirit’ in Author’s Songs from Bulgaria* (2019); *With Horo Dance and Song, with a Pen and Word: 120th Anniversary of the Birth Rayna Katsarova (1901–1984)* (2021, with Ventsislav Dimov and Geo Kukudov). She has published more than 250 articles in academic editions in Bulgaria and abroad.

Marija Dumnić Vilotijević
Senior Research Associate
Institute of Musicology SASA (Serbia)
marijadumnic@yahoo.com

Representations of ‘Turkishness’ in Popular Folk Music in Serbia in the XX Century: Channeling the East in a Western Way

After the liberation of Serbia from Ottoman rule, the national culture experienced a sudden flourishing. The attitude towards Ottoman, Turkish, Eastern, and Oriental elements in the official discourse on music implied a distancing, while some structural characteristics were retained in folk music, especially noticeable in the performances of the Roma in southeastern Serbia, even today. This paper will discuss the forms in which Turkish music existed in Serbia during the XX century – from the initial retention of hymns and marches, through songs in the Serbo-Croatian language, to the ever-expanding identifications with the imaginary Orient. Popular folk music in the Balkans throughout history is precisely the type of music that combines Western musical foundations (in form, harmonization, media) and Eastern elements in a broader sense (melodies, metrorhythmic patterns and ornaments).

The first works to be analyzed will be the manuscripts of Vasa Jovanović (1872–1943), a *tamburitza* player, bandleader and arranger from Kovilj, followed by the manuscripts and sheet music of Jovan Frajt (1882–1938), a Belgrade salon musician and music publisher of Czech origin. Several “Turkish marches”, popular at the beginning of the XX century, were found in their manuscripts. The image of ‘Turkish’ melodies on the Serbian and Yugoslav markets will be completed by the analysis of available recordings from 78 rpm gramophone records, as well as with data on Turkish songs at the program of Radio Belgrade in the period between the two world wars. The second half of the XX century will be presented with two paradigmatic examples – an LP album of Turkish songs and their covers for the Yugoslav market performed by Macedonian singer of Turkish origin, Kevser Selimova (born 1945). The late XX century in popular folk music was also marked by the work of the group South Wind (“Južni vetar”, from 1981 to the early 2000s), which was criticized for its emphasized ‘oriental’ sound characteristics (primarily in timbre and ornamentation) in comparison to the newly composed folk music of that time.

Marija Dumnić Vilotijević holds an MA and PhD in ethnomusicology from the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, and she has been employed at the Institute of Musicology SASA since 2011. During her studies, she specialized in similar institutions of Austrian and Bulgarian Academies of Sciences. She currently serves as the Chair of the Research Archives Section of the International Association of Sound and Audiovisual Archives and as IASA Ambassador in Serbia, as well as the Vice-Chair of ICTM Study Group for Audiovisual Ethnomusicology. She is a Principal Investigator from Serbia on the project “Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackerS)”. Her research of Serbian and Balkan folk and popular music practices is based on archival and field work, with musical and contextual analysis; and she uses historical, urban and applied ethnomusicology. Her book *Sounds of Nostalgia: History of Old Urban Music in Serbia* (2019, in Serbian) was awarded by the Institute of Ethnography SASA. She is currently doing research on the music and dance of migrant communities in Serbia, as well as on sound archiving.

Ayhan Erol
Professor Doctor
Dokuz Eylül University (Türkiye)
aerol@deu.edu.tr

Ritual Dance, Migration and Translocality: The Alevi *Semah*

The *semah*, Alevi ritual dance, produces a context in which the unity, harmony and concord of Alevi communities in Türkiye are at a maximum, and in which they are intensively felt by every member. The *semah* with its accompanying song may therefore be described as an activity in which, by virtue of the effects of rhythm and melody, all members of an Alevi community are able harmoniously to cooperate and act in unity. In rural/traditional Alevi rituals, *cems*, everybody can join in the *semah* as the mood takes them, and *gözcü*, one of the twelve assistants, allows and indicates to them.

While *semahs* were not known at all outside of Alevi communities in the past, today they may be observed by non-Alevi in the *cemevis* (lit: ritual/*cem* house) and in the non-ritual contexts such as the festivals and secular gatherings. Almost all Alevi associations or the *cemevis* in the diaspora and 'at home' have a *semah* group educated and organized by the executive. As opposed to rural/traditional *cem* rituals in which everybody may take part in the dance, the *semahs* performed in the urban *cems* are carried out by the *semah* groups consisting of young men and women.

Translocal describes the connections between two or more specific localities as created and experienced by migrants. In other words, translocalism draws attention to the fact that people multiply forms of mobility without ignoring the importance of localities in their lives. If the predominance of *semah* within the Alevi ritual, the *cem*, is one factor to be studied, then differences in their present interpretations in Turkish cities and in the diaspora is the another. In this paper, I will analyse these differences in the context of the translocality of the *semah*. The presentation will be accompanied by supporting audio and visual examples.

Ayhan Erol is a Professor of musicology at the Dokuz Eylül University in Izmir, Türkiye, where he teaches courses on the theory of ethnomusicology, cultural studies of music, sociology of music, music history, and popular music studies. He holds a PhD in ethnomusicology (2000). He is the author of three books: *Popüler Müziği Anlamak* (2002), *Müzik Üzerine Düşünmek* (2009) and *İslam Alevilik ve Müzik* (2018). His work has appeared in renowned scholarly journals, including the *Journal of Ethnic and Migration Studies*, *Middle Eastern Studies*, *Social Compass*, and the *European Journal of Cultural Studies*.

Günseli Naz Ferel
MA, Independent researcher (Türkiye)
gnazferel@gmail.com

Transforming Feelings and Meanings of the Night Out: Experiences of Electronic Dance Music in Times of Crisis in Istanbul, Türkiye

Türkiye is going through an era of constant states of emergency and crisis, and so do the nightlife and electronic dance music (EDM) cultures of the country's most populous city Istanbul. This research tracks the transformations in the materiality and meaning of EDM throughout the hardships of the authoritarian and neo-liberal state policies, pandemic restrictions, economic crisis and the Maraş earthquake. In Istanbul, nightlife continues to be an intermediary space for entertainment, musicking, dancing, collective well-being and resilience. However, it is also constantly suffering from the impacts of these crises. By focusing on the emotional and notional experiences of venue owners, creative laborers and members of the audience, this research is aiming to grasp the changing characteristics of EDM cultures in the times of hardship. The autoethnography of the researcher as a part of Istanbul's nightlife as a DJ and events organizer, alongside ten semi-structured interviews conducted with different actors in the field, will constitute the data to be analyzed. In order to enable a wholesome understanding of the reciprocal co-production between the social and the musical, these methods will be implemented and analyzed with a focus on the frameworks of meaning, embodiments and affects built around nightlife, EDM and dance. The conference presentation will represent the current situation of the EDM experiences in Istanbul alongside an analysis of how specific occurrences and state policies have shaped these experiences. By investigating this social-musical co-existence of emotions and meanings in times of political and economic crises, this research will be contributing to the academic discussions on EDM both in music sociology and musicology.

Günseli Naz Ferel (she/they) is an Istanbul-based radio artist, DJ, social researcher and producer residing in Istanbul. She holds an MA degree in Sociology from the Boğaziçi University. She works on producing archival and investigative research material on Türkiye's music scenes and cultural field intending to internationally contribute to academic discussions on musicology and sociology. Alongside their academic focus, they produce sonic artworks for live performances and radio and currently broadcasting on "LYL Radio" as a resident radio host. They are one of the three co-founders of the queer interdisciplinary arts collective "House of Spring", opening up safe spaces for solidarity and cooperation in art worlds.

Cenk Güray
Professor Doctor
Hacettepe University, Ankara State Conservatory (Türkiye)
cenk.guray@gmail.com

Neşe Çelebi
Professor Doctor
Ostim Technical University (Türkiye)

Güzin Tirkeş
Assistant Professor
Atılım University (Türkiye)

Duygu Güvener
PhD Student
Hacettepe University (Türkiye)

Şule Yıldız
PhD Student
Erciyes University (Türkiye)

Alişan Budak
PhD Student
Hacettepe University (Türkiye)

Ekin Ilgın Demirhan
Undergraduate Student
Hacettepe University (Türkiye)

Reenvisioning and Restructuring Adakale's Hidden Songs

The Balkan countries reflect a multicultural way of life based on the interaction of various cultures that have shared this geography. Adakale, witnessing the history of the Danube region, was like a bridge connecting Romania, Bulgaria and Serbia. This land, being one of the most strategic Ottoman-Turkish settlements in the Balkan peninsula once, was submerged in 1970 due to the construction of a hydroelectric power station. Therefore, Adakale stands out as a cultural treasure of multiculturalism embedded in the common memory of Anatolia and the Balkans. The only accessible part of this treasure, apart from the tangible assets underwater, are the 'hidden' folk songs that remained from the people of Adakale.

This project, supported by TUBITAK (Scientific and Technological Research Council of Türkiye), aims to preserve the cultural heritage of this region and transfer it to future generations by reconstructing/reenvisioning hidden folk songs in Adakale. The compilations of Ignac Kunos, Kemal Altınkaya and the Cluj University have been utilized for the analysis in the project.

Within the scope of this study, the *makam*-based melody analysis and development methods were utilized with the help of machine-learning techniques and we tried to reconstruct the tunes of hidden Adakale folk songs. Firstly, a probabilistic approach has been used to generate new melodies by using *makam* structures acquired from the musical data. Markov Chain based algorithms are able to generate consecutive notes in a compatible manner with the probability distributions addressed by the analyzed melodies. Later, *makam*-motif-based analysis will be integrated with a machine learning-based algorithm, and we will try to transfer all information about the *makam* characteristics to the melodic reconstruction process. In this presentation, some examples of the reconstructed folk songs during the ongoing project will be given and the future plans will be discussed.

Cenk Güray's areas of interest include: theoretical approaches to *makam* music and its performance, theory of cycles, cognitive approaches in *makam* analysis and *bağlama* performance. He is a Professor of music theory in the Department of Music Theory at the Hacettepe University Ankara State Conservatory and an active *bağlama* performer. Güray is also Vice-President of the same Conservatory and the Director of the Association for Anatolian Music Cultures.

Mehmet Hacısalihoglu

Professor Doctor

Faculty of Cultural Studies of the Ludwig-Maximilians-University Munich (Germany)

mehmethacisalihoglu@googlemail.com

Ottoman Background of Cultural Interaction in the Balkans: Historical Analysis

This paper aims to describe the Ottoman background of interaction between Muslim and non-Muslim subjects of the Empire consisting of different ethnic origins. The cultural interaction took place on the ground of the Ottoman military system, which integrated Christian men into the Ottoman Military System in the classical period of Ottoman history. During the period of Tanzimat provincial assemblies including non-Muslim members were established and military service for non-Muslims became compulsory. Also in the bureaucracy Christian men were represented. Further places of interaction were markets (*basaars*).

The Ottoman courts' culture played an important role as an example of the higher culture for the subjects of the Empire: composers of different origins took part in this culture. In addition, the courts of the provincial notables played a similar role. Many non-Muslim subjects served as gardeners, horse keepers etc. Another field of interaction was the migration: settlement of Yuruks from Anatolia, Caucasian refugees, Sephardim Jews in the Balkans, as well as the Ottoman exile policy. The Role of artisans/craftsmen, architects, festivals/panayirs, the role of trade and the merchants, Gypsy musicians, as well as religious interactions (dervishes, common saints, pilgrimages) and finally language were among other important factors to be mentioned. This interaction in the historical process created also a common ground in the culture of music and dance.

Mehmet Hacısalihoglu is a historian at the Institute of Near and Middle Eastern Studies of the LMU Munich. He received his Bachelor degree from the Ankara University on Ottoman-Turkish history and history education, his Master and Doctoral degrees from LMU Munich on Balkan and Eastern European history and culture.

He has a wide range of research interests including history education and history textbooks, historical geography and environment in the Balkans, political and institutional history of the Ottoman Empire and Balkan states, pious foundations, toponymies and city research. He carried out various research projects, e.g. historical development of toponyms (*Ortsnamenskonkordanz*) in Bulgaria sponsored by the German Research Society (DFG), *Empires and Their Transformation in the Modern Times* sponsored by the Gerda Henkel Foundation, *Image of the Ottomans/Turks in the History Textbooks of the Balkan and Black Sea Countries*, sponsored by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye. He is familiar with almost all Balkan languages.

Angelika Hudler
MA student
University of Music and Performing Arts Vienna (Austria)
angelika.hudler@gmail.com

Musical Ethnicity and (Trans)Local Identity: Serbian Roma Violin in Vienna

During the Habsburg Empire, Vienna was a meeting point for different people, languages, musics and cultures, including those of South Slavic origin. In the 1960s and 1970s, organized working migration from former Yugoslavia (*Gastarbeiter*) led to a rapid growth of this population, followed by war-incited migration in the 1990s and continuing until this day. By far, the biggest group is coming from or is connected to Serbia, with a high percentage of them being Roma living in Vienna.

This paper investigates aspects of musical ethnicity and local identity, as well as connected stylistic particularities of Serbian-originated Roma violin-playing in Vienna. I focus on Viennese violin players from the area of Obrenovac, especially the village of Piroman, known for its rich violin tradition, where many Viennese musicians originate from. These musicians are active in various scenarios: from restaurants or clubs, to occasions like events organized by cultural societies (*KUDs*) or private festivities.

The paper addresses several central questions. How is musical ethnicity manifested in the community, i.e. what makes an event/location/style typical for Serbian Roma in Vienna? How does local identity relate to musical characteristics (repertoire, playing technique, ornamentation)? How are trans-local positionalities connected to musical practice with musicians steadily traveling between Serbia and Vienna, corresponding to narratives of the East and the West?

Connecting to these questions, I will critically examine essentialist understandings of Roma and Non-Roma. Relating to the Viennese and Serbian context, I discuss notions of Roma-ness in relation to: 1) performance settings (venues visited exclusively by Roma), 2) stylistic particularities (ornaments, trills, glissandi, harmonization, typical chord progressions, and groove/*drajff*), 3) repertoire and 4) language. This paper is based on original fieldwork in Piroman and Vienna, and it is located in the field of ethnomusicological minority studies.

Angelika Hudler is a Master student of ethnomusicology at the Department of Folk Music Research and Ethnomusicology at the University of Music and Performing Arts Vienna, where she also studied violin education. She is an internationally performing musician, playing various traditional music styles, especially music from the Balkans. Her research focuses on Roma music and the Serbian diaspora in Vienna. Her fieldwork is located between research and musical practice, enabling her to translate field research findings into artistic expression.

Luisa Klaus
PhD Student
European Center for Jewish Music Studies (EZJM); University of Music,
Drama and Media Hannover (Germany)
klausl@stud.hmtm-hannover.de

**“...keinerlei ‘Weltgeltung’ wie etwa eine Beethovensche Symphonie” –
Edith Gerson-Kiwi’s Comparative Study Regarding the ‘Oriental’ Musician**

Until her immigration to Mandatory Palestine in 1935, the German-Jewish musicologist Edith Gerson-Kiwi (1908–1992) completed piano, harpsichord and musicological studies in Berlin, Freiburg and Leipzig. She wrote her dissertation thesis *Studien zur Geschichte des italienischen Liedmadrigals* under the supervision of Heinrich Bessler in Heidelberg whose interests in Renaissance music and philological approach typical of the time she adopted entirely. Then, as a part of her emigration and the new beginning in Palestine, she headed more to ethnomusicological topics, with Berlin ethnomusicologist Robert Lachmann (1892–1939) as one of her central models during the first years. In spite of her disciplinary realignment, Gerson-Kiwi’s actual Eurocentric perspective always remained present, namely regarding historiography in general, as well as the cultural supremacy of the West over the East. In her methodological approach she adhered to Robert Lachmann’s and to Abraham Zvi Idelsohn’s (1882–1938) legacy: the *Vergleichende Musikwissenschaft*. Yet regarding her political ideals – especially in terms of the establishment of diplomatic relations between young Israel and the Federal Republic of Germany – Gerson-Kiwi spoke for dialogue and synthesis, not only for comparison and prerogative of interpretation.

This at times inconsistent position manifests itself particularly in the musicologist’s investigation *The Musician in Society: East and West*. Originally written as a lecture for broadcasting in 1946, Gerson-Kiwi seized on her initial ideas over the next three decades, having published her study in several languages and versions. My contribution does not want only to present this investigation in its main characteristics, but also to ask for epistemological and political issues: Gerson-Kiwi analyses with good intent the (cultural) constellation of power between East and West, she reflects on the Western acquisition of knowledge and associated stereotypes – but only to strengthen these compared categories through their contrast.

Luisa Klaus is born in 1990 in Munich. She finished musical education with a major in recorder with Han Tol at Bremen (2009–2014), continued her studies with Michael Form at Bern, and graduated with honors in the summer of 2016. She attended Master program in musicology at the Hanover University of Music, Drama and Media (2017–2019). She has been a Research Assistant at Sophie Drinker Institut Bremen since 2014, in addition to her occupation as a musician. She has been enrolled in doctoral studies at the EZJM since the winter of 2020, with the dissertation working title: *Episteme as Transnational Entanglement: East–West Paradigms in Edith Gerson-Kiwi’s works (1908–1992)*.

Marko Kölbl
Assistant Professor
University of Music and Performing Arts Vienna (Austria)
koelbl-m@mdw.ac.at

***Pradomovina* Revisited: Musical Ancestry within the Croatian Minority in Austria**

The Croatian word “Pradomovina”, ancestral homeland, is an affectively loaded term that refers to non-specified regions of today’s Croatia and Herzegovina as the origin of the Croatian minority in the Southeastern Austrian province Burgenland. The migration dates back to the XVI century. Burgenland Croatian language and cultural expressions developed independently in the new surroundings and they have been kept alive until the present day, with language competence rapidly declining among younger minority members. Ethnomusicological research consistently emphasized the transcultural processes in Burgenland Croatian music and dance, foregrounding Hungarian influences in music and placing the musical idiom within the greater Pannonian context. Indeed, an exchange between Burgenland Croatian villages and their *Pradomovina* was nearly non-existent and a cultural transfer only took place in the second half of the XX century with the import of the emblematic instrument *tamburitza* and popular music repertoire from Croatia.

This paper thus examines a less-researched aspect of Burgenland Croatian traditional music and dance: the musical correlations to the community’s *Pradomovina*. I examine musical references to the ancestral homeland asking the following questions: what are the musical relations between Burgenland Croats and their Balkan roots and how is the axis Austria/Balkan manifested in musical ancestry? I address these questions, discussing melodic forms, instrumental and vocal styles and folk song lyrics, as well as minority members’ points of view between a claiming of musical roots and exoticizing balkanism narratives. I further address how ideas of musical ancestry and origin bear broader sociopolitical implications regarding assimilation and cultural safeguarding as well as local village identity and regional belonging.

The paper is located in the field of ethnomusicological minority studies and it is based on my original fieldwork and archival material from the 1960s and 1980s concerning especially the musical tradition of the Croatian village Stinjaki in Southern Burgenland.

Marko Kölbl is an Assistant Professor and the Chair of the Department of Folk Music Research and Ethnomusicology at the University of Music and Performing Arts Vienna. He specializes in music and dance of minorities and migrant communities with an interest in intersectional, queer-feminist and postcolonial perspectives. Areas of research are death and mourning, voice, dance, and gender; ongoing field research with the Croatian minority in Burgenland, migrant communities in Vienna, specifically Afghan refugees, as well as Croatia, Bosnia and Herzegovina, and Iran. Marko Kölbl serves as the Chair of the ICTM Study Group of Music, Gender and Sexuality.

Danka Lajić Mihajlović
Principal Research Fellow
Institute of Musicology SASA (Serbia)
danka.lajic.mihajlovic@gmail.com

Transcending the East–West Division: Brass Bands from Serbia between Folk Music Practice and Music Industry

Brass bands gained a special place in Serbian culture thanks to the festival *Dragačevski sabor trubača* in the village Guča in Western Serbia (also known as the Guča Trumpet Festival). The role of that festival in the formation of the intercultural, even transcultural quality of trumpet-playing practice has already been the subject of the author's attention. The rethinking of this topic is caused by the recent inscription of brass band practice in the National Inventory of the Intangible Cultural Heritage (ICH) of the Republic of Serbia. Namely, the author's experience as a member of working groups and the decision-making body in the national ICH system regarding the determinants of the content of this practice once again drew attention to the breadth of the repertoire and the stylistic quality of the practice, which is perceived as part of the cultural identity of the inhabitants of Serbia. Therefore, on this occasion, attention will be paid to other opportunities for intercultural encounters, such as guest appearances, concerts and tours of Serbian orchestras abroad, which are a frequent form of labor migration of musicians. Although they existed to a certain extent before, the expansion of the visibility of brass bands' practice contributed to a strong intensification of their engagement outside of Serbia. The research will include interviews with musicians who have experiences of performing abroad, as well as analyzes of their repertoire policies. In relation to the theme of the symposium, special attention will be paid to the results of encounters with different cultures in the 'East' and 'West' and the effects on the musicking of Serbian and Roma orchestras, which are often set up as symbols of cultural binary in Serbia in the domain of brass music.

Danka Lajić Mihajlović is a Principal Research Fellow at the Institute of Musicology SASA. She received her doctorate in ethnomusicology with a dissertation related to the Serbian epic tradition. Her research interests include traditional music, musical instruments, relations between traditional music, the music industry and cultural policies. She is involved in the implementation of the UNESCO *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* (2003) in Serbia, and also studies the functioning of the national ICH system, particularly in relation to musical heritage. She is engaged in various types of applied ethnomusicology through cooperation with state cultural institutions and associations related to culture in the non-governmental sector.

Rumiana Margaritova
Assistant Professor
Institute of Art Studies BAS (Bulgaria)
rumiana_margaritova@yahoo.com

The Socialist Bulgarian “*Estrada Music*” for the Bulgarian Turks: Cultural, Social and Political Aspects

The Turks in Bulgaria – a population largely historically connected with the Ottoman settlers in the Balkans, have always been a significant topic in Bulgarian national politics. In the socialist times (1944–1989) the governing Communist party made special efforts toward their inclusion in “the Bulgarian nation”. Nevertheless, the varying visions of the concept as well as the different paths chosen for achieving incorporation, led to contrasting results.

Bulgarian Turks’ music-making has been considered an effective integrational tool for most of the years pointed. Except for traditional music, which was encouraged for articulation and presentation of ethnic identity, there was a specific popular music subgenre in which that population was also involved both as audience and performers: the so-called “*estrada music*” (or “*estrada songs*”). Absorbing European popular music influences, it developed its own local features, engaging high-standing professional Bulgarian composers, arrangers, poets, and singers. The “*estrada music*” dominated the musical landscape of the country in the 1970s and 1980s and was then introduced to the Bulgarian Turks. The first steps in that direction included popular Bulgarian “*estrada songs*” translated into Turkish and bilingual songs (in Turkish and Bulgarian), performed by both Bulgarian and Turkish singers. The features of the later model, established in the 1980s, were common Bulgarian *estrada* sounding, Turkish lyrics, and Turkish performers from Bulgaria. The paper will focus on that phenomenon, presenting the figures involved in it and analyzing its cultural, social, and political connotations. Its basis will be interviews with performers, creators, and audience representatives, as well as relevant archival documents and sound records.

Rumiana Margaritova is an Assistant Professor at the Institute of Art Studies of the Bulgarian Academy of Sciences. She received her MA degree in musicology from the National Academy of Music “Prof. Pancho Vladigerov” (Sofia), and her PhD in ethnomusicology from the Institute of Art Studies BAS. Her research interests and publications are focused on the institutional development of Turkish traditional music in Bulgaria, Alevi-Bektashi ritual music, as well as traditional music in multicultural environments.

Ivana Medić
Senior Research Associate
Institute of Musicology SASA (Serbia)
dr.ivana.medic@gmail.com

Ljubiša Stojanović Louis and the Genesis of the Gypsy Jazz

In this paper I discuss the genesis of the *Gypsy jazz* genre, developed by several notable Roma musicians from the southeastern Serbian towns of Niš and Leskovac, using Radoslav Đokić's theory of *cultural hybrids* and *paradigmatic transformations*. Many genres typical of Serbian and broader Yugoslav cultural space emerged as the results of paradigmatic transformations of initially alien musical idioms (whether 'authentic' or already commodified) at various historical moments. Đokić defined four steps necessary for such transformations, and ethnomusicologist Predrag Milanović subsequently used them to reconstruct the genesis of the Serbian *ethno jazz* genre, while I implemented this theory to the study of the *Balkan folktronica* genre. I will illustrate my analysis with examples from the discography of the remarkable interpreter of Serbian *Gypsy jazz*, Ljubiša Stojanović Louis. He was born in Leskovac in 1952 and died in a car accident in 2011. He became interested in music at a very young age and acquired his nickname Louis aged nine, due to his successful imitations of the legendary Louis Armstrong. After finishing music school in Niš, Louis became a professional musician in 1969, aged 17, when he joined the Niš branch of the Association of pop and jazz musicians. Initially, he only played jazz standards, but since the early 1970s he started adding urban folk songs of the *sevdalinka* genre and traditional Roma music to his repertoire. He presented these songs in modern pop-jazz arrangements, using the instruments such as electric guitars and synthesizers, and singing them in a characteristic throaty scat manner. Using the examples of Louis's songs, I will point to the similarities and differences between *ethno jazz* and *Gypsy jazz*, and illustrate four steps in creating a cultural hybrid such as *Gypsy jazz* — namely *cultural encounter*, *rapprochement*, *merger* and *unity*.

Ivana Medić is a Senior Research Associate at the Institute of Musicology SASA. She is also an Associate Professor at the Faculty of Computing (Department of Multimedia Design) in Belgrade, and President of the Serbian Musicological Society. She has served as Head of the international project "Beyond Quantum Music", co-financed by the Creative Europe program of the European Union, and Head of the project "Applied Musicology and Ethnomusicology in Serbia: Making a Difference in Contemporary Society (APPMES)", financed by the Serbian Science Fund. She has published five monographs and over 90 articles and book chapters, and edited nine books and two catalogues. She obtained her PhD from the University of Manchester (UK).

Biljana Milanović
Senior Research Associate
Institute of Musicology SASA (Serbia)
milanovic2801@gmail.com

Music in the Mapping of Yugoslav Ethnogenesis: Vladimir Dvorniković's Narratives beyond East–West Axis

Croatian-born philosopher Vladimir Dvorniković (1888–1956) was actively involved in trends and disciplines such as “ethno-psychology” and “national characterology”, which were in the up-surge across Europe in the first decades of the XX century. His most extensive and significant book, *Karakterologija Jugoslovena* [The Characterology of Yugoslavs] (Belgrade, 1939), is based on ethically questionable racial anthropology and pseudo-scientific characterology of populations, and can easily be discredited today. Guided by the ideology of *integral Yugoslavism*, Dvorniković constructed the complex ethnogenesis of the “racial and psychological type of the Balkan, Dinaric Yugoslav”. His construction of national characterology was written in the atmosphere of the ‘decline of the West’, and can be interpreted as a direct confrontation with western balkanism and its symbolic geography on the East–West axis.

The Characterology of Yugoslavs is based on an abundance of factual and speculative material from numerous fields (anthropology, psychology, philosophy, ethnology, art etc.). Dvorniković worked on it for more than two decades. It is important to note that music was at the beginning of the formation of his concept of ethnogenesis. This is evidenced by his early study *Psiha jugoslovenske melanholije* [Psyche of Yugoslav Melancholia] (Zagreb, 1925), which was integrated in a significantly expanded form into the later book.

Dvorniković's work has not yet been the subject of (ethno)musicological research. My goal is to consider his narratives in the broader intellectual and musical context of interwar Yugoslavia and the Balkans. I will especially focus on his observations about the *sevdalinka* song and the *gusle* epic, and on his views on ‘orientalism’, in order to examine his narratives about the regenerative cultural forces inherent in pre-modern social and cultural structures situated at the South-Slav periphery of Europe.

Biljana Milanović obtained an MPhil in musicology from the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade and a PhD from the Department for History of the Faculty of Philosophy of the University of Belgrade. She works as a Senior Research Associate at the Institute of Musicology SASA. Her scholarly interests include music of the XIX–XXI centuries, which she tends to integrate into critical studies of culture and history. She has prepared and edited several scholarly publications, authored one book and written more than 90 studies in Serbian, English, French, German and Greek, which were published in scholarly journals and edited books. She was Vice President of the Serbian Musicological Society (2012–2018). She is one of the founders and members of the editorial board of the journal *Muzikologija – Musicology* (since 2001) and a member of the Board of the Department of Stage Arts and Music of the Matica srpska in Novi Sad.

Katarina Nikolić
Junior Research Assistant
Institute of Musicology SASA (Serbia)
nikolic.katarina.995@gmail.com

KUD “Bánát”: Folk Dance Group as the Vehicle of Safeguarding the Serbian Cultural Heritage in the Context of Diaspora

The Folk Dance Group “Bánát” was established in the village Deszk in South-eastern Hungary in 1948 as a way of preserving and empowering the identity of the Serbian minority. As a result of the dynamic processes of its socio-political and cultural surroundings in Hungarian, “Bánát” experienced various shifts in ideological and performative strategies. Consequently, the current agency of “Bánát” includes various ways of presenting and performing Serbian cultural heritage, such as: 1) the stage performance of traditional dances, 2) the leadership of the Serbian *táncház* (lit: dance houses), 3) attendance and performance at the Serbian Balls, and 4) revival of the rituals.

The empirical knowledge of the paper was acquired by conducting the (net)ethnographic research from November 2019 to August 2020. Based on the documented material during the fieldwork, the paper presents multiple activities of the “Bánát” agency that presents and performs the Serbian cultural heritage nowadays. Further, the paper aims to disclose how those various contexts of performing the Serbian cultural heritage have been used as mediums of Bánát’s objectives in the context of diaspora. Lastly, the paper challenges how “Bánát” activities frame themselves as the strategy for safeguarding cultural heritage consulting the postulates of the UNESCO *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* (2003).

Katarina Nikolić is a PhD Student in ethnomusicology at the Faculty of Music and a Junior Research Assistant – ethnochoreologist at the Institute of Musicology SASA in Belgrade. She graduated in Ethnomusicology at the Faculty of Music in Belgrade and Ethnochoreology and Dance Anthropology within the International Master program “Choreomundus”. Her research interest include dance, music, minority communities, ritual, diaspora, identity and cultural heritage. Her PhD research project deals with the sustainability of the Serbian dance heritage in Hungary with a focus on the dance events named “Serbian Balls”.

Belma Oğul
Professor Doctor
Istanbul Technical University (Türkiye)
ogulb@itu.edu.tr

New Materialist Approach to East–West Distinction: South-Eastern Musics

The new materialist approach offers a critique of the Cartesian dualist thinking of the Enlightenment that has been the basis for modernism and materialist approach. This kind of dualist thinking has also been the foundation for the East–West distinction, which suggests that the East has emotional cultures, while the West has rational cultures. Although this argument has been debunked, it is still important to understand the East–West distinction and how it has shaped our perceptions of different cultures.

While cultural heritage is not fixed or based on a singular essence, it is produced and reinterpreted by various agents in different, but overlapping contexts. Memories are entangled and reconstructed by the present based on the past, and emotions play a significant role in this construction. It is important to note that emotions can change depending on the recent situation and public opinion, which further emphasizes the fluidity of cultural heritage.

In this paper, I argue that intra-active becoming can better explain how entangled memories are performed to convey cultural heritage and reconstruct this heritage in the South-Eastern region as compared to East–West interaction. By taking into consideration my fieldwork on dance and music from 2005 to the present, I will delve into the complexities of how cultural heritage is constructed and the role that emotions play in this reconstruction. Specifically, I will analyze the ways in which different agents interact with each other and how their actions contribute to the ongoing creation and reinterpretation of cultural heritage in this region.

Belma Oğul completed her undergraduate studies at the Sociology Department of the Boğaziçi University and the Istanbul University AUZEF Department of Philosophy, her Master's degree in Turkish Folk Dances and her doctorate in Musicology and Music Theory at the Istanbul Technical University. She works as a faculty member at the Musicology Department of the Turkish Music State Conservatory of the Istanbul Technical University. She has published various studies in the field of music/sound and dance/body within the framework of identity, migration, space, emotions/affections, ecology and post-human, and ethnographic studies, especially in the Balkans and Thrace region. Since its establishment in 2008, she is an active member of the ICTM Study Group on Music and Dance in Southeastern Europe. She has been performing percussion instruments in the “Ritimkollektif” ensemble since 2016.

Mehmet Öcal Özbilgin

Professor Doctor

Ege University State Turkish Music Conservatory (Türkiye)

ocal.ozbilgin@ege.edu.tr

Belly and Čoček Dances in Türkiye and Serbia Traditional Dance Culture

Belly dance, when examined choreologically, is a type of dance in which movements are concentrated in the waist, abdomen and hips. There are various opinions regarding the origin of belly dancing. The most common view about the origin of belly dance is that this dance was spread around the world by the Gypsy/Roma communities. In every society in which the Gypsy/Romas lived as nomadic people and settled periodically, some cultural changes emerged in their own structures and in the structure of the societies they came into contact with.

In the Ottoman period, it was widely accepted that belly dance was the ethnic dance of Gypsy societies in Anatolia and the Balkans. However, today, it is seen that belly dances are performed effectively in the traditional life culture of many different ethnic communities. In Carol Silverman's research on dance in the Balkans, it is seen that there are references to belly dancing that remind of the "Turkish" identity (Silverman 2006: 143).

This study approaches the Ottoman cultural heritage from the perspectives of global history and ethnochoreology. Focusing on both belly and *čoček* dances, it pursues two lines of inquiry: 1) transnational impact: examining how the circulation and influences between different regional contexts bring cultural affinities as well as distinctions; 2) emotional impact: exploring the emotional impact of ethnic hegemony, both as and reaction.

In this study, the traditional belly dance and *čoček* dance culture of the communities who migrated between Anatolia and the Balkan Peninsula will be structurally and comparatively analyzed, as well as the sociocultural perception of the traditional belly and *čoček* dances by the individual and the society. My conclusions consist of limited generalized information obtained from the people from Turkish local people and Gipsy quarter local people living in the city of Vranje in Serbia.

Mehmet Öcal Özbilgin is a Professor, Head of Ege University State Turkish Music Conservatory in İzmir (Türkiye), and Chair of ICTM Study Group on Music and Dance in Southeastern Europe. Since 1991 he has taught courses on types, genres and history of dances in Türkiye, and the staging of traditional dances. His publications and research presentations treat structural analysis of Anatolian traditional dances and changes in socio-cultural context.

Filip Petkovski
PhD, Independent researcher (North Macedonia)
petkovskifilipmk@gmail.com

Balkanizing the Orient: Reversing Orientalism's Gaze

While the concept of orientalization refers to the construction and representation of the East as an exotic and inferior Other within European cultural discourse, in the Balkans, the Orient has often been imagined through the prism of the Ottoman folk and the administration which occupied the region. The term “balkanization”, on the other hand, refers to the fragmentation or division of a region or state into smaller, often hostile, entities. The term is derived from the Balkan Peninsula, which has experienced political and ethnic fragmentation throughout its history. This presentation aims to explore the interplay between *orientalization* and *balkanization*, focusing on the Balkans as an example of how these concepts intersect. The presentation will analyze how the Balkans have also been constructed as the ‘Orient’ within European cultural discourse, and how this has contributed to the perpetuation of Orientalist stereotypes and assumptions. Focusing on case studies that include dance, ethnographic films portraying the Old Bazaar in Skopje, and *A la Turka* fashion, I examine how the Balkans have been represented in various cultural forms and how these representations have contributed to the construction of the Balkans as the ‘Other’. This presentation will also highlight the ways in which performance can be used to challenge and subvert Orientalist assumptions and stereotypes, and how it can contribute to broader political and social movements aimed at challenging Orientalism. By doing so, this presentation will contribute to ongoing debates about the role of performance in challenging and subverting Orientalist assumptions and stereotypes, and will provide a forum for discussing the ways in which performance can be used to promote social justice and intercultural understanding in the Balkans and beyond.

Filip Petkovski has a PhD in culture and performance from the Department of World Arts and Cultures/Dance at the University of California Los Angeles, where he worked as a Teaching Fellow. Filip actively participates and presents at conferences and symposia and has published articles in which he explores topics related to dance, nationalism, identity, and cultural heritage. He is the founder of Vulgus – a Skopje-based NGO for the research, safeguarding and promotion of cultural heritage, and works as a heritage expert on several projects, while he continues to take part in numerous workshops and capacity building trainings offered by various European organizations including Europa Nostra, Erasmus+ and the European Commission.

Zdravko Ranisavljević
Assistant Professor
Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade (Serbia)
ranisavljevicz@yahoo.com

***A la Turca*: Representative ICH element of the Bosniaks' Dance Tradition in Serbia**

A la Turca is a typical Bosniaks' traditional dance in Novi Pazar and its surroundings. This dance was recorded for the first time on the wider area of the Pešter-Sjenica plateau, above Novi Pazar, in the 1970s. Ethnochoreologist Dr. Olivera Vasić recorded three versions of this dance in the Pešter villages, called: *One*, *Two* and *Three A la Turca*. These versions are represented in the current dance practice of the mentioned plateau, but they became popular in Novi Pazar as well due to migration processes (from the villages to the town). The term "a la turca" was mentioned for the first time in the ethnochoreological literature by Ljubica and Danica Janković in the book *Folk dances II* (1937). This term was used as a suffix for the Muslim dance called *kalačojna* (*Kalačojna A la Turca*) from Metohija (southwest Serbia).

A la Turca has not been theoretically interpreted in ethnochoreology to this days, although it clearly implies Turkish influence on the traditional Bosniaks' dance heritage in Serbia. It is necessary to make a comparative analysis with Turkish dance heritage, using archival data and materials from the recent field researches. The aim of this paper is to determine the specific characteristics of *A la Turca* as a concrete dance pattern in the current practice of Novi Pazar and its surroundings, but also as a specific performance manner that represent Muslim dance tradition in the southwest Serbia, almost the one a century.

Zdravko Ranisavljević, PhD, is an Assistant Professor at the Department of Ethnomusicology of the Faculty of Music in Belgrade employed in the field of Ethnochoreology (since 2010). He is a member of ICTM Study Group on Ethnochoreology (since 2006) and Study Group on Music and Dance in Southeastern Europe (since 2012). His field of interests include formal kinetic analysis, dance and music relations, ethnochoreology as a discipline, intangible cultural heritage, national identity. He has authored several scholarly papers in the fields of ethnochoreology and participated in numerous ethnochoreological/ethnomusicological symposia in Serbia and abroad.

Sanja Ranković
Associate Professor
Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade (Serbia)
sanjaetno@gmail.com

Traditional Singing in Associations of the Serbian Diaspora in North America and Western Europe

This paper will present the potential of applied ethnomusicology in the sphere of preservation and reconstruction of traditional singing among members of the Serbian diaspora in North America and Western Europe. This is a population that mostly gathers around the Serbian Orthodox Church or is organized into numerous folk dance ensembles, cultural centers and other organizations whose goal is preservation of dancing and singing heritage. Through the process of autoethnography, I will review my personal experience and observations gathered during the workshops and other forms of teaching Serbian emigrants and their descendants during the previous three decades. I had the opportunity to directly follow their musical interests, shape the repertoire and influence the realization of new musical experiences. In this process, the role of ethnomusicologists as mediators in transferring knowledge from the older generations of Serbs born in the homeland of Serbia (and wider, in the Balkans) to the younger generations is particularly emphasized. This way, through different space and time, according to the three-dimensional concept of Timothy Rice, they 'meet', reshape and/or form new musical experiences in the relationship between singers from the field, ethnomusicologists and young Serbs from the diaspora. The questions raised in this paper are related to the meaning of traditional singing for members of the Serbian diaspora as a specific 'space' in which the musical experience is shaped and the cross-generational continuity in nurturing traditional singing is established. Their perception is particularly intriguing considering that the Serbs gathered around the aforementioned organizations in the diaspora originate from different parts of the Balkans. In this context, we will examine the criteria by which they choose local and regional traditional singing practices from the motherland to identify with and perceive as their own.

Sanja Ranković is an Associate Professor of traditional singing at the Department of Ethnomusicology at the Faculty of Music, University of Arts in Belgrade. She has delivered numerous lectures, seminars, concerts, and workshops in the country, as well as abroad (Canada, USA, Switzerland, Germany, France, North Macedonia, Italy, Croatia, Hungary, Austria, Poland). She is working as a traditional singing lecturer at the National Ensembles "Kolo" and "Venac". She is the author of many scientific papers, three books, and two full-length musical stage plays, which were performed at the National Theater in Belgrade. She was awarded the recognition of the Association of Music and Ballet Pedagogues of Serbia for her successful annual (2001) and perennial (2006) pedagogical work. The topics of her ethnomusicological interest are related to the field of applied ethnomusicology, as well as to the issues of vocal practices.

Miloš Rašić
Research Associate
Institute of Ethnography SASA (Serbia)
rasicmilos6@gmail.com

Staging the Orient: Transposition and Orientalization of Traditional Dances from Vranje

Traditional dances from Vranje have long been present on the stage within the genre of the choreography of traditional dance. Ensemble “Kolo”, the leading professional ensemble of traditional dances in Serbia, has in its repertoire as many as three versions of the choreography of the dances from this region: *Dances from Vranje* – choreography by Olga Skovran (1948), *Vranje Suite* – by Branko Marković (1952/1953) and *Vranjan Suite* – by Ivon Ešvajler Despotović (1990). Although the first Serbian ethnochoreologists, Ljubica and Danica Janković, in their first (1934) and fourth (1951) books presented the traditional dances from Vranje based on their field research, the picture of the dance repertoire of this region was mainly connected with Marković’s work. That many artists were inspired by the image of Vranje, which was presented through choreography, is not surprising since the choreographers created spectacular choreographies suitable for engaging performances of folklore ensembles in Serbia and abroad through the process of orientalizing the original material.

This paper aims to present a double picture of traditional dances from Vranje and will talk about, on the one hand, the knowledge available so far, collected based on scientific research in Vranje and, on the other hand, the traditional dances of Vranje that went through ‘orientalization frameworks’ in the artistic expressions of artists from the genre of the choreography of traditional dance. This material will serve as an example of how the processes of orientalization are approached in the sphere of art when it is necessary to construct something that will be, in a stereotypical sense, perceived as ‘sensual’ and ‘exotic’ and, at the same time, spectacular and enticing to the audience.

Miloš Rašić, PhD, is a Research Associate of the Institute of Ethnography SASA. He completed all levels of education at the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy, University of Belgrade. His previous work primarily deals with anthropological research in several key areas: migration, identity, cultural heritage, dance and music. He published the monograph *An Imagined Homeland: Clubs, Identity, and Integration of Serbian Guest Workers in Vienna* (2022).

Carol Silverman
Professor Emerita
University of Oregon (United States of America)
csilverm@uoregon.edu

Confounding East and West: Macedonian Romani Mobilities and Transnational Music

This paper complicates the dichotomies of East/West, oriental/western, old/new, and traditional/modern through examining the transnational trajectory of Macedonian Romani music.

It is well documented that not only are the Balkans ‘orientalized’, but also Roma are doubly orientalized as internal ‘Others’. I delve into the affect, aesthetics, and economics of family celebrations in transnational contexts in Western Europe and New York City while emphasizing ties to the Balkans. Romani rituals are simultaneously ‘traditional’ and innovative; they are tied to the Balkans in terms of gender roles/functions and music/dance repertoire while innovating in terms of sites, contexts, and interpretations of performance.

Transnational performances creatively draw from both East and West. Musical styles are influenced by Türkiye as well as Western genres such as hip-hop. Brides wear saris from India and adopt dance styles from Türkiye while also enacting Western rituals such as sweet sixteen parties and bridal showers. Ties between diasporic nodes are active and dynamic. Not only have Roma migrated west, but also many migrants travel ‘home’ or to other sites in the diaspora, such as Germany, Canada and Australia.

Musicians perform the newest hits from the Balkans, facilitated by both social media and the mobility of musicians. The best wedding bands travel constantly in the diaspora. A typical lineup in New York might include guests – a melody player and singer from Europe paired with local musicians. Musicians need to be totally up to date in repertoire, plus know hundreds of older songs and melodies. In an insecure world filled with prejudice against Roma, life cycle ceremonies and calendrical events serve as traditional markers of Romani identity – a space where Roma feel free to be Roma. Moreover, in the diaspora, music embedded in ritual accomplishes specific identity work by demonstrating core values. Transnational fieldwork was done from 1980 to the present.

Carol Silverman is an anthropologist and folklorist who has been involved with Balkan Romani music and culture for over forty years. An award-winning Professor Emerita at the University of Oregon, she writes about music, festivals, cultural policy, gender, and human rights issues among Roma. She has published dozens of articles and two books: *Romani Routes: Cultural Politics and Balkan Music in Diaspora* (Oxford, 2012) won the Book Prize from the Society for Ethnomusicology, and *Balkanology* (Bloomsbury, 2021) traces the politics and artistry of Bulgarian wedding music. Carol works with the USA NGO “Voice of Roma”, is a curator for Balkan music for “Rom Archive”, and a professional vocalist and teacher of Balkan music and dance.

Nevena Stanić Kovačević
PhD Student
Northwestern University (United States of America)
nevenastanickovacevic2027@u.northwestern.edu

Transcultural Entextualization of *Kolo* and *Čoček* Dances in the Music of Serbian Émigré Composers Nataša Bogojević and Milica Paranosić

Upon their emigration to the United States of America in the mid-1990s, two Serbian composers, Milica Paranosić and Nataša Bogojević, began to search for inspiration in the Balkan dances. Some of the works include Bogojević's *Kolo* (2009) and *Djuska* (2022), and Paranosić's *Čoček* (2015). However, *kolo* and *čoček* dances encompass a broader geographical area than Serbia; they have a history in Yugoslav preservation and stylization of national dance tradition after World War II. I contextualize these composers' use of dances within their immigration journey as a reference to not only Serbian folklore but primarily former-Yugoslav culture. Therefore, their works stand between East and West, connecting the regional culture of former Yugoslav countries with wider audiences.

Building on Ana Maria Ochoa Gautier's sonic transculturation and entextualization theory, I argue that using already stylized dance tunes in Bogojević's and Paranosić's music adds another layer to their entextualization. Namely, these melodies faced hybridity with other genres (including waltz and rock'n'roll) and additional rhythmical and formal interventions in different performance settings. While folklore operates differently in their works, its raw use draws from the lineage of avant-garde primitivism and moderate modernism. However, in a transcultural context, such use of folklore also carries the sensibility of nostalgia – with potential yet distinct political implications than of the commonly known *Yugonostalgia* – while its sonorities allude to (dis)placements and (re)examination of roots and musical belongings. Finally, coming like Bogojević and Paranosić from a position of a woman immigrant in the United States, this research also draws from (auto) ethnographic methodological insights.

Nevena Stanić Kovačević is a PhD Student in musicology and a Mellon Cluster Fellow in Global Avant-Garde and Modernist Studies at Northwestern University. Her research interests span from neume notation to postminimalism and experimental music. In addition, Nevena's work lies at the intersection of gender and politics, focusing on style, performance, aesthetics, and reception. She has presented her research in Europe and the USA and published articles in Serbian, English and Georgian. She holds Bachelor's degrees in musicology and double bass and two Master's degrees in musicology from the University of Arts in Belgrade and the University of Miami.

Ana Stojanoska
Full Professor
Faculty of Dramatic Arts (North Macedonia)
ana.stojanoska@fdu.ukim.edu.mk

The Rhythm of Infinity: Dervishes in Macedonian Theater Performances

In the Macedonian theatrical and cultural tradition, the image of dervishes is constantly encountered, especially in the period of Modernism and modernistic theater. Traces of dervishes have a number of Macedonian places, given the context of the Balkans and the long-term influence of the Orient. This research is based on defining the links between Macedonian and Turkish culture and tradition through the phenomenon of music and dance (rituals) of dervishes, especially in several theatrical performances. The main case study is the performance *Dervish and Death* by Meša Selimović, directed by Vladimir Milchin, a production of the Albanian Theater (Skopje, 2003). The music for the performance is composed by the famous Macedonian composer Marjan Nešak, who creates a kind of network between dervish music, traditional oriental and Macedonian melodies. He was awarded for this music at the main theater festivals. This research shows multicultural and intercultural relations in the context of much research by Peter Brook and Edward Said. At the same time, it is positioned as a direct axis – *axis mundi* between Turkish and Macedonian traditions. Positioning itself as a bridge between two cultures, traditions, folklore, religion, this paper shows how the theater itself uses tradition and recognition from the side of the larger culture involved in the process itself. Evidence for the success of the show is the increased number of awards and guest appearances outside of North Macedonia, as in Istanbul, Türkiye.

The study is conceived as contemporary theatrical research that hybridly connects ethno-theatrical, folklore and theatrical anthropology research. The main tools of the scientific methodology are the reconstruction of theatrical performances and comparative analysis.

Ana Stojanoska (born in 1977, in Prilep) is teatrologist, writer, Full Professor at the Faculty of Dramatic Arts in Skopje. She is the Artistic Director and the President of the Ensemble of the Macedonian Theater Festival “Vojdan Chernodrinski” in Prilep, and active in research and study of drama and theater. She is the author of many published novels, poems and theater plays, of a hundred studies and essays published in Macedonian and foreign periodicals and co-author of several theatrical monographs. She also writes theater reviews. She is a member of several associations and organizations focused on research in literature and theater. Her poetry and prose have been published in several Macedonian and international journals.

Katarina Tomašević
Principal Research Fellow
Institute of Musicology SASA (Serbia)
katarina.tomashevic@gmail.com

Revisiting the City of Vranje and Its Music Heritage: The Crossroads of Various East–West Traditions and Practices

The main goal of this paper is to present new results in research of the cultural heritage of the city of Vranje, as the crossroads of rich and various music and dance practices, nurtured for centuries in the folk and art traditions of its South Slavic, Turkish, Albanian, Roma and Tzintzar populations. Being under the rule of the Ottoman Empire until 1878, the city of Vranje, after the Berlin Congress became one of the most important southern centers in the Kingdom of Serbia. Its unique geographical position during many centuries, where the roads from the North to the South and from the West to the East resulted in vivid and fruitful cultural communication, fostered by trade and migrations, leading to specific syntheses in music and dance identity of the city with its surroundings. The most important role in the self-identification of the city in the XX century emerged, however, from the literary work of famous Serbian writer Borisav Stanković (1876–1927), whose most remarkable and popular theater play *Koštana* (1902) inspired several composers, including Petar Konjović (1883–1970), to create masterpieces in the field of art-song *sevdalinka*, incidental music and – the most important – the eponymous music drama (in three versions: 1931, 1940 and 1949). Thanks to the recent exchange of ideas with colleagues from Türkiye, in the framework of *TRackeRS* project, our aim is to rethink about the most recent self-identification of the city, comparing it to the established conclusions by historians, ethnologists, art and music historians, ethnomusicologists and choreologists.

Katarina Tomašević is the Director of the Institute of Musicology SASA. She obtained MA (1986), MPhil (1990) and PhD (2004) in Musicology at the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade. She was Assistant Professor at the Academy of Arts of the University of Novi Sad. She is one of the pioneers in the area of sound digitization in Serbia and was active as a music critic in the 1990s. She participated in numerous national and international scientific conferences and projects, and gave numerous public lectures. She participated in the organization of numerous international conferences at the Institute of Musicology. She is one of the founders of the international peer-reviewed academic journal *Muzikologija – Musicology* and served as its editor (2006–2010). She was Editor for Music and Editor-in-Chief of the scientific journal *Zbornik Matice srpske za scenske umetnosti i muziku*, published by Matica srpska (2007–2022). She published two books and numerous articles in journals and edited books, of the highest relevance for Serbian musicology, and co-edited books on Balkan music, Béla Bartók, Davorin Jenko etc.

Farrokh Vahabzadeh
Contracting Assistant Professor
University of Côte d'Azur Nice (France)
farrokh.vahabzadeh@unic-cotedazur.fr

An Interdisciplinary Approach to Musical Body

Instrumental music is a result of a series of gestures that a musician effectuates on an object which is the musical instrument. From a systemic point of view, there is a physical object, the musical instrument, there is an abstract notion, the music, and in between there is man, the musician, who by performing a series of movements and gestures on the instrument, relates these two physical and abstract universes by producing music. More than merely a means to produce sound, musical gesture results from a combination of instrumental constraints (mechanical, acoustical, ergonomic) and artistic choices, while simultaneously reflecting socio-cultural values. As the identifying marker of a socio-cultural group or of a school of practice, instrumental gestures may also bear the unique signature of a single performer. The current proposition presents a methodology for an interdisciplinary and transcultural approach to musical gesture and corporeality. The study is based on the results of a study that the author conducted as the Junior Research Chair “Gestures–Acoustics–Music (GeAcMus)” of Sorbonne University, an interdisciplinary collaboration with ethnomusicologists (Musée de l’Homme, Paris), historical musicologists (IREMUS, Paris), acousticians (Musée de la Musique/Philharmonie de Paris), researchers in biomechanics (University of Technology of Compiègne, France), music performers, and music pedagogues. We have developed a new experimental method to collect motion data in various performance contexts in Europe and in Middle East and central Asia, and to analyze instrumental gestures. Data collection includes interviews with performers and instrument makers, audio recordings, 2D video and 3D motion captures in settings ranging from laboratory conditions in Europe, to field research and *in situ* conditions in Iran and Central Asia.

Farrokh Vahabzadeh is an ATER (Contracting Assistant Professor) in ethnomusicology in University of Côte d’Azur in Nice, France. He holds a PhD in social anthropology and ethnomusicology from the School for Advanced Studies in the Social Sciences (EHESS) in Paris. He was awarded a three-year postdoctoral fellowship on “Gesture and Corporeality” from the Faculty of Music of the University of Montreal. He is interested in musical gestures, embodiment and performance studies. Farrokh held the Junior Research Chair “Gestures–Acoustics–Music (GeAcMus)” (2015–2017), an interdisciplinary project of Sorbonne University, France.

Nina Wasilewa-Zanechev
MA Student
University of Music and Performing Arts Vienna (Austria)
mag.nina.wasilewa@gmail.com

Bulgarian Choir Singing in Vienna

Vienna is a historically and culturally diverse city, in Bulgaria informally referred to as a gateway between East and West. Among the many cultural communities in the city, there are also Bulgarians, whose institutionalized music practices I address in this paper.

I explore the informal cultural formations and non-profit organizations of the Bulgarian diaspora in Vienna, particularly the choirs and singing groups for Bulgarian folk songs. I discuss the repertoire, the performance technique and the changes in the arrangements of the songs made by conductors and singers themselves during rehearsals. I address the questions to what extent this kind of singing is representative of traditional Bulgarian polyphonic singing and composed arrangements respectively and how the complexity of the arrangements and vocal techniques relate to the singers' competencies. I further ask how non-Bulgarian audiences perceive Bulgarian folk singing in the performances of the Bulgarian folk singing choir in Austria. I examine how the performances mirror the East/West dichotomy and how notions of the Balkan are transmitted through the affective qualities of Bulgarian polyphonic song arrangements.

This paper has an autoethnographic character and takes into account my experience as a choir conductor for Bulgarian folk songs at the society "Bulgarian Rhythms" in Vienna and thus a direct observer of the performing process. The paper is further based on explorative interviews with old and new choir members as well as members of the audience. The paper aims to contribute to the ethnomusicological study of institutionalized folklore singing among the Bulgarian diaspora in Vienna.

Nina Wasilewa-Zanechev is a Master student in ethnomusicology at the Department of Folk Music Research and Ethnomusicology at the University of Music and Performing Arts Vienna. She is a choir conductor for Bulgarian folk songs at the society "Bulgarian Rhythms" in Vienna. Her research focuses on informal cultural formations and non-profit organizations of the Bulgarian diaspora in Vienna, particularly the choirs and singing groups for Bulgarian folk songs.

Şahin Yıldız

PhD Student

Graduate Centre for Study of Culture of Justus Liebig University (Germany)

sahin.yaldiz@gmail.com

Folk Dance, (Post)Memory, Imagined Homeland in the Turkish Diaspora of Germany: The Case of “Egetanz” Ulm and Ravensburg

Germany has attracted millions of *Gastarbeiters* (lit: guest-workers) since 1960s. Among the many ethnicities that settled in Germany, Turks have become the most populous group with a distinctive cultural preservation (or erosion). As it can be seen in any post-migrant context, the second/third/fourth generation of Turkish *Gastarbeiters* have had an intense experience via the collective/cultural memory and the narratives about the homeland, Türkiye. With the fall of the Berlin Wall, the terror era dawned for the Turkish minority, together with (cultural) identity crisis of younger generations of Turkish *Gastarbeiters*. Turkish ‘gangsta’ rap flourished under the racist attacks creating an option for the representation of identity among Turkish youth. However, especially after the second millennium, Turkish folk dances have become a good way of remembrance and perseverance among the Turkish youth. In this paper, the notions of homeland and memory will be observed via the folk-dance practices, which will be understood via the terms of banal nationalism, diaspora and identity. The spiritual, ecstatic experiences of Turkishness during the dance (*zeibek*) practices, and dancing as the cultural resistance and uprising will be understood under the context of identity crisis among the dancers of “Egetanz” Ulm and Ravensburg, Germany.

Şahin Yıldız is a PhD student at the Graduate Centre for Study of Culture of Justus Liebig University, Gießen. He earned his MA in cultural heritage studies at Central European University, Vienna and his BA in translation and interpreting studies at the Boğaziçi University, Istanbul. He also participated in “Choreomundus” International MA program in dance knowledge, practice and heritage for a year. His areas of interest include (cultural) memory and narratives, migration, cultural identities, folklore, oral history and nationalism.

Sonja Zdravkova Djeparoska
Full Professor
Faculty of Music of “St. Cyril and Methodius” University (North Macedonia)
z.djeparoska@gmail.com

A Balkan View of the Orient in the Works of Macedonian Authors

The Orient as a concept, space, meaning and emotion always aroused the imagination of the others. Starting with Western European writers, painters, composers and ending with choreographers, the authors often associated their inspiration with this destination, which in their works is wild, exotic, mystical, but often presented as unrefined. In contrast to the Western European discourse that presents the Orient as a kind of otherness, the Balkans are a bridge between the two worlds. Many countries that are part of this primarily geographical region are trying to break free from the Balkans and draw the dividing line in favor of Europe. The territory of Macedonia is geographically in the epicenter. The country has never tried to get rid of the designation ‘Balkan country’. The stereotypes of the Orient–Europe axis are bridged by this buffer space. Up to now, a series of researches have been done on the Orient–Occident relationship, but very little has been analyzed about the position of the Balkan area in relation to the Orient. The Orient, at least when it comes to Macedonian artworks, but also current research, is positioned much more through the presence of the Ottoman discourse than through some distant exoticism, i.e. culture from the Middle or Far East. This analysis goes in the direction of researching the presence of the Orient in the artistic production of Macedonian authors. Since the opus is extensive, examples will be selected from literary works as well as various types of theatrical performances (drama, opera, and dances) through which the treatment of this topic and the setting of the Balkan–Orient relationship will be considered. This specific theme, especially in contemporary works, is set as an ironic view in relation to the stereotypical interpretations of the Balkans and the Orient and their rethinking and interpretation.

Sonja Zdravkova Djeparoska is a Full Professor at the Faculty of Music at University “Ss. Cyril and Methodius”. She graduated and obtained a Master’s degree in ballet pedagogy and choreography at the Academy of Theater Arts (GITIS) in Moscow (Russia). She completed her master’s and doctoral studies in theatrology at the Faculty of Dramatic Arts in Skopje. She participates in international conferences and projects that promote the Macedonian dance culture. She is the author of six books. Zdravkova Djeparoska is the recipient of national awards “Goce Delchev” and “Feniks”.

SOUNDSCAPES OF SERBIAN CULTURAL SPACE - CONCERT -

As part of the concert program, various musical dialects typical for Serbian traditional performance practice will be presented. Heterogeneous vocal, instrumental and vocal-instrumental forms represent acoustic signs and sound symbols that visualize the landscapes of the geographical regions in which they were recorded in the imagination of the listeners. The program is designed to display the uniqueness of Serbian traditional singing and playing through the interpretation of examples that are paradigms of traditional vocal musical expression typical for older (*na glas*) or newer (*na bas*) two-part rural singing, as well as through the performance of instrumental examples of a different character. Respectively, there are representative forms of singing and playing characteristic for wedding festivities, harvest, shepherding, dancing, sitting (*sedeljka*) and other occasions in which music had an important function.

The program is prepared by: Dr. Sanja Ranković, Associate Professor, and MA Borisav Miljković, Assistant – the Department of Ethnomusicology of the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade.

Ensemble “Tradicija Viva”

Based on the proposal of the Department of Ethnomusicology, the Ensemble “Tradicija Viva” has been on the list of representative ensembles of the Faculty of Music in Belgrade since 2020. The members of the ensemble are students of the Department of Ethnomusicology who are the best interpreters of traditional singing and playing. The formation of the ensemble was preceded by decades of concert performances of traditional songs, which was established in 1998. Students of the Department of Ethnomusicology gave numerous performances in front of local audiences at events and concerts such as the BEMUS festival, “Night of the Explorers”, “Days of Tihomir Đorđević”, as well as in the audio edition *Nakićaj se, Lazare* (2017). In addition, the Ensemble made significant guest appearances abroad (Austria, Germany, Greece, Croatia, Russia) and its members participated in traditional singing competitions where they won first prizes (“Festival International de Folklore” in Baraila, Romania; “Optina Spring” in Kozalsk, Russia). The Ensemble is led by Dr. Sanja Ranković, Associate Professor at the Department of Ethnomusicology.

САЖЕЦИ И БИОГРАФИЈЕ

Џим Самсон

Редовни члан, Професор емеритус

Британска академија; Ројал Холовеј, Универзитет у Лондону (Уједињено Краљевство)

thomasjamessamson@gmail.com

- ПРЕДАВАЊЕ ПО ПОЗИВУ -

Ни једно ни друго: симболичке географије Истока и Запада

У овом раду биће покушана анализа дискурса поделе између Истока и Запада, истраживањем и тематизовањем одабране релевантне литературе. Испитаће се четири веома различита примера споја Исток–Запад, а сваки од њих подстакнут је тренуцима из личне историје аутора. Први пример бавиће се „источноазијским клавијатурним инструментом”, омогућавањем доласка чембала у Кину почетком XVII века, како би се провоцирала размишљања о сучељавањима култура и каснији дијалог између тих култура. Други пример односи се на фестивал „Варшавска јесен” и испитује тачке сусрета између култура током Хладног рата, те истражује дискурзивну позадину културног ’отопљавања’ у Пољској крајем педесетих година XX века. Трећи пример ће се окренути „Источном Медитерану”, заступајући хипотезу да су културе у међусобном споју не толико јединствене, колико хибридне, а бавећи се неким питањима која се тичу традиционалне музике и народности. И коначно, четврти пример ће представити „црноморску Естонију”, омогућавајући мало познатој повести о имиграцији Естонаца у Абхазију да подстакне размишљања о музици и расељавању, али и о надметању између носталгије и акултурације. Покушаћемо да начинимо корисне генерализације на тему осе Исток–Запад, позивајући се на перспективе из музичке теорије (Исмет Карадениз, Елиот Антоколец, Ерне Лендваи) и из критичке теорије (Едгар Морин, Теодор В. Адорно, Бруно Латур и Едвард Соја).

Џим Самсон је професор емеритус музикологије на Универзитету у Лондону. Тренутно је главни уредник *Grove Music Online* и уредник Петерсове серије *Complete Chopin*. Објављивао је бројне публикације о аналитичким и естетичким темама, о Шопену и Листу и о музици у источно-централној и југоисточној Европи. Члан је Британске академије и носилац Ордена за заслуге пољског Министарства културе, има почасни докторат Јонског универзитета и добитник је Харисонове медаље Ирског истраживачког савета за изузетна достигнућа у музикологији. Његова књига *Virtuosity and the Musical Work* добила је Награду за књигу године Краљевске филхармоније (2004), а његово издање Шопенових *Балада* проглашено је за издање године на Међународној додели награда за клавир Рајнголд издаваштва (2009). Његова најновија монографија је *Black Sea Sketches: Music, Place and People* (2021).

Абдула Акат
Професор доктор
Државни конзерваторијум Универзитета у Истанбулу (Турска)
abdullahakat@istanbul.edu.tr

Улога и утицај ромских музичара на турско-српске музичке интеракције у Врању, Србија

Врање, град који данас сведочи о турско-српским музичким интеракцијама у југоисточном делу Србије, има веома активан музички живот, како у свом центру, тако и у махалама у којима живе Роми. Врање се може посматрати као мешовита целина са својим градским и ромским музичким традицијама, према мојим иницијалним запажањима стеченим током рада на терену, спроведеног у јуну 2022. године с колегиницом др Маријом Думнић Вилотијевић у оквиру пројекта *TRackeRS*. Међутим, у овом раду, покушаћу да се фокусирам само на музику Рома и да покушам да откријем улогу и утицај ових музичара на турско-српске музичке интеракције у контексту конкретних извођења. Такође, говорићу о прошлим и садашњим везама, друштвеним животима и културним идентитетима ромских музичара у Врању, укључујући њихове савремене музичке активности.

Главни циљ мог рада јесте да истовремено укажем на оријенталне и окциденталне карактеристике у регији, путем анализе извођења ромских музичара, као и да подстакнем даља размишљања у правцу ревизије једностране, западне перспективе у теорији. У том смеру, приписаћу нова разумевања и значења извођењима ромских музичара из перспективе турске музичке теорије и објаснити ове постојеће музичке интеракције према концептима *макама* и *усула*.

Абдула Акат је етномузиколог и професор Државног конзерваторијума Универзитета у Истанбулу, Одсек за музикологију, Етномузиколошки програм (од 2019. године). Од 2021. је председник Студијске групе за музику турског говорног подручја Међународног савета за традиционалну музику (ICTM), а од 2017. је главни уредник часописа *Musicologist*. Његови теренски радови, публикације, истраживачки пројекти и презентације односе се на музичко архивирање и на музичке културе у различитим областима (турска црноморска, балканска, кримска и кавкаска).

Геј Брејлеј
Придружени виши научни сарадник, наставник
Универзитет Монаш (Аустралија)
gay.breyley@monash.edu

**Померајући паралеле: Аламут – Историјска симфонија „Лајбаха”,
Самимија Мофакама, Роушана и Јамника**

Попут Балкана, Иран и иранска музика описивани су као културна 'раскршћа' и 'мост', између Запада и Централне/Јужне Азије. Током последњих деценија, услед учесталих миграција из Ирана у Европу, уметници рођени у Ирану и на Балкану сарађивали су на различитим музичким форматима. Многе од ових сарадњи ослањале су се на књижевне и историјске паралеле, као и на иновативне музичке реинтерпретације. Једна од ових сарадњи високог профила између словеначке „музичке и крос-медијалне групе” „Лајбах” с композиторима Идином Самимијем Мофакамом, Нимом А. Роушаном и Луком Јамником, премијерно је изведена 2022. године. Симфонија *Аламути*, коју су чланови Лајбаха описали као „интеркултурно дело”, заснована је на истоименом роману Владимира Бартола из 1938. године. У Бартоловом роману, персијска прича из XI века прилагођена је политичким околностима у Европи током тридесетих година XX века. Бројне паралеле и слојеви могућих значења, заједно с колаборативним извођачким могућностима, чине Лајбахов *Аламути* богатим примером савремене балканске музике око које се разматрају идеје о 'Истоку', скупа с мобилностима и 'другостима'. На основу анализе музике, културног контекста и извођења *Аламутиа*, заједно с интервјуима с композитором и коаутором Идином Самимијем Мофакимом, у овом раду истражују се облици мобилности и имобилности, које истовремено и омогућавају и ограничавају сарадњу. У раду се такође разматрају улоге које 'другости' и разнородне идеје о 'Истоку' и 'Западу', како прошле, тако и садашње, играју у извођењу и рецепцији *Аламутиа*.

Геј Ј. Брејлеј је виши научни сарадник и предавач на Факултету уметности Универзитета Монаш и оснивач Мреже истраживача Централне и Западне Азије и дијаспоре. Њено истраживање фокусира се на везе између музике и заједнице, сећања и друштвено-културне промене, нарочито у Ирану и иранској дијаспори. Објавила је бројне радове из ове области.

Нина Василева-Занечев
Мастер студент
Универзитет за музику и сценске уметности у Бечу (Аустрија)
mag.nina.wasilewa@gmail.com

Бугарско хорско певање у Бечу

Током историје, Беч је био културно разнолик град, те се у Бугарској неформално назива капијом између Истока и Запада. Међу бројним културним заједницама у овом граду налазе се и Бугари, чијим се институционализованим музичким праксама бавим у овом раду.

Истражујем неформалне културне формације и непрофитне организације бугарске дијаспоре у Бечу, посебно хорова и певачке групе које изводе бугарске народне песме. Разматрам репертоар, технике извођења и промене у аранжманима песама које сами диригенти и певачи чине на пробама. Осврћем се на питања у којој мери је ова врста певања репрезентативна за традиционално бугарско полифоно певање, односно компоноване аранжмане, те како је сложеност аранжмана и вокалних техника повезана са компетенцијама певача. Даље, испитујем како не-бугарска публика доживљава бугарско народно певање на наступима бугарског народног певачког хора у Аустрији. Испитујем, такође, како њихови наступи одражавају дихотомију Исток–Запад и како се представе о Балкану преносе кроз афективне квалитете бугарских полифоних аранжмана песама.

Овај рад има аутоетнографски карактер и узима у обзир моје искуство као диригента хора бугарских народних песама у друштву „Бугарски ритмови” у Бечу и, самим тим, као директног учесника у извођењима. Рад се даље заснива на истраживачким интервјуима са старим и новим члановима хора, као и са појединцима из публике. Рад има за циљ да допринесе етномузиколошком проучавању институционализованог фолклорног певања међу бугарском дијаспором у Бечу.

Нина Василева-Занечев је студент мастер студија етномузикологије на Одсеку за истраживање народне музике и етномузикологију Универзитета за музику и сценске уметности у Бечу. Диригент је хора бугарских народних песама у друштву „Бугарски ритмови” у Бечу. Њено истраживање је фокусирано на неформалне културне формације и непрофитне организације бугарске дијаспоре у Бечу, посебно на хорова и певачке групе за извођење бугарских народних песама.

Фарок Вахабзадех
Хонорарни доцент
Универзитет Азурне обале у Ници (Француска)
farrokh.vahabzadeh@unic-cotedazur.fr

Интердисциплинарни приступ музичком телу

Инструментална музика је резултат низа гестова које музичар изводи на објекту који је музички инструмент. Са становишта система, постоји физички објекат – музички инструмент, постоји апстрактни појам – музика, а између је човек, музичар, који извођењем низа покрета и гестова на инструменту повезује ова два физичка и апстрактна универзума стварањем музике. Више од пуког средства за производњу звука, музички гест је резултат комбинације инструменталних ограничења (механичких, акустичких, ергономских) и уметничких избора, док истовремено одражава друштвено-културне вредности. Као идентификациони маркер друштвено-културне групе или школе праксе, инструментални гест, такође, може носити јединствени потпис једног извођача. Оваква поставка представља методологију за интердисциплинарни и транскултурални приступ музичком гесту и телесности. Студија је заснована на резултатима истраживања којим је аутор руководио као главни истраживач-приправник на пројекту GeAcMus Универзитета Сорбона („Gestures–Acoustics–Music”), осмишљеног као интердисциплинарна сарадња с етномузиколозима (Музеј човека, Париз), музиколозима (Истраживачки музиколошки институт, Париз), акустичарима (Музички музеј – Париска филхармонија), истраживачима биомеханике (Технолошки универзитет у Компиењу, Француска), музичким извођачима и музичким педагозима. Развили смо нове експерименталне методе за прикупљање података о кретању у различитим извођачким контекстима у Европи и на Блиском истоку и Централној Азији, као и за анализу инструменталних гестова. Прикупљање података укључује интервјуе са извођачима и градитељима инструмената, аудио снимке, дводимензионалне и тродимензионалне снимке покрета у окружењима у распону од лабораторијских услова у Европи, до теренских истраживања и услова на лицу места у Ирану и Централној Азији.

Фарок Вахабзадех је хонорарни доцент (ATER) за етномузикологију на Универзитету Азурне обале у Ници, Француска. Докторирао је друштвену антропологију и етномузикологију на Школи за напредне студије друштвених наука (EHESP) у Паризу. Добитник је трогодишње постдокторске стипендије за пројекат „Гест и телесност” на Факултету за музику Универзитета у Монреалу. Бави се музичким гестовима, телесношћу и студијама перформанса. Као истраживач-приправник руководио је интердисциплинарним пројектом Универзитета Сорбона у Француској „Gestures–Acoustics–Music (GeAcMus)” (2015–2017).

Џенк Гурај
Професор доктор
Универзитет Хаџетепе,
Државни конзерваторијум у Анкари (Турска)
cenk.guray@gmail.com

Неше Челеби
Професор доктор
Технички универзитет Остим (Турска)

Гузин Тиркеш
Ванредни професор
Универзитет Агилим (Турска)

Дујгу Гувенер
Докторанд
Универзитет Хаџетепе (Турска)

Шуле Јилдиз
Докторанд
Универзитет Ерџиес (Турска)

Алишан Будак
Докторанд
Универзитет Хаџетепе (Турска)

Екин Илгин Демирхан
Студент
Универзитет Хаџетепе (Турска)

Поновно замишљање и реструктурирање скривених песама Аде Кале

Балканске земље рефлектују мултикултурни начин живота заснован на интеракцији различитих култура које деле овај географски простор. Ада Кале, која сведочи о историји дунавске регије, представљала је мост који је повезивао Румунију, Бугарску и Србију. Ова територија, некада једна од стратешки најважнијих османско-турских насеобина на балканском полуострву, потопљена је 1970. године због градње хидроелектране. Данас се Ада Кале истиче као културно благо мултикултуралности утиснуте у заједничко сећање Анатолије и Балкана. Једини доступан део овог наслеђа, осим подводних материјалних артефаката, јесу 'скривене' народне песме остале иза некадашњих становника Аде Кале.

Овај пројекат, који подржава TUBITAK (Савет за научно и технолошко истраживање Турске), тежи очувању културног наслеђа ове регије и његовог преношења на будуће генерације путем реконструкције/поновног замишљања скривених песама Аде Кале. Колекције Игњаца Куноса, Кемала Алтинкаја и Универзитета у Клужу искоришћене су за аналитички део пројекта.

У оквиру ове студије, приликом анализе и развојних метода коришћене су технике машинског учења за разматрање мелодија заснованих на *макам* принципу, а начињен је и покушај да напеви скривених песама Аде Кале буду реконструисани. Најпре је принцип вероватноће употребљен да би се генерисале нове мелодије коришћењем *макам* структура добијених из доступних музичких података. Алгоритми засновани на Марковљевим ланцима успели су да генеришу узастопне ноте на начин компатибилан са дистрибуцијом могућности на које реферишу анализиране мелодије. Потом ће анализа базирана на *макам*-мотиву бити интегрисана у алгоритам заснован на машинском учењу, како би било могуће све информације о карактеристикама *макама* пренети у процес мелодијске реконструкције. У овој презентацији, биће представљени примери неких од народних песама реконструисаних током пројекта, као и наши будући планови.

Џенк Гурај заинтересован је за следеће истраживачке области: теоријски приступи *макам* музици и њеном извођењу, теорија циклуса, когнитивни приступи *макам* анализи и извођење на *баїлами*. Тренутно ради као професор музичке теорије на Катедри за музичку теорију Универзитета Хаџетепе Државног конзерваторијума у Анкари. Активан је као извођач на *баїлами*. Гурај је продекан овог конзерваторијума и директор Удружења анадолских музичких култура.

Мехтап Демир Гувен
Ванредни професор доктор
Државни конзерваторијум Универзитета у Истанбулу (Турска)
mehtapdem@gmail.com

Стратешки оријентализам: „вече кане” у Новом Пазару

Овај рад се односи на забаву „вече кане”, која представља део предсвадбене параде муслиманске мањинске заједнице у Новом Пазару.

Ова презентација заснована је на подацима прикупљеним током првог теренског истраживања на пројекту „Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackeRS)”, чији се етнографски истраживачки процеси настављају. Први теренски рад у Новом Пазару и Врању у јуну 2022. године обезбедио је одређене податке неопходне за упознавање заједнице, посматрање музичких пракси, постојеће културне структуре и начине оживљавања традиције. Подаци на којима је заснован овај текст ограничени су на теренски рад у новопазарској регији у Србији. Посебно су фокусирани на забаву „вече кане” коју организује ансамбл „Фолклор Даире”, музичка и плесна група из Новог Пазара. Забава „вече кане” и функционализација културних кодова коју врши ансамбл „Фолклор Даире” постали су веома популарни међу муслиманима у Новом Пазару и у балканској муслиманској заједници. У овом раду, циљ ми је да анализирам значење усмеравањем пажње на симболе, индикаторе и детаље целовитог текста ових „вечери кане” које су посматране у Новом Пазару. На основу тога можемо коментарисати репрезентацију балканских Муслимана као мањинске групе. Начин на који су мањинске групе репрезентоване изазивају две врсте негативних реакција: с једне стране, одржавањем репрезентација које промовише шира заједница, а с друге, као изазов доминантном дискурсу кроз нијансиранији, комплекснији и алтернативни поглед. У овом контексту, стратешки оријентализам омогућава интерпретацију новопазарских муслиманских „вечери кане” као текста, алтернативе репрезентацији одређених компоненти. Ово се може разумети као развијање, репродукција репрезентације идентитета, креирање семиотичких узорака с овлашним додиром традиције. Да ли је ово мудра стратегија репрезентације која тежи оријентализовању себе саме, или наглашавању аутентичности и истине?

Мехтап Демир Гувен ради на студијском програму Етномузикологија Државног конзерваторијума Универзитета у Истанбулу. Од 2009. до 2011. године спроводила је етнографско истраживање у Израелу из области музичке антропологије, на оси културне интеракције и миграције. Докторирала је антропологију на Универзитету Једитепе. Преходно је завршила мастер студије музикологије и основне извођачке студије за инструмент *ћемане*. Тренутно је чланица одбора Државног конзерваторијума Универзитета у Истанбулу и директорка Центра за истраживање и примену женских студија Универзитета у Истанбулу. Објавила је албуме и дугометражни документарни филм који укључује интеркултуралну интеракцију и музичке узорке. Ради као едукатор и консултант у пројектима интеркултуралног дијалога у Немачкој, Израелу, Грчкој и САД.

Венцислав Димов
Професор доктор,
Шеф истраживачке групе Етномузикологија
Универзитет „Св. Климент Охридски” у Софији;
Институт уметничких студија БАН (Бугарска)
vdimov.fjmc@gmail.com

Лозанка Пејчева
Професор доктор
Институт за етнологију и фолклористику
с Етнографским музејом БАН;
Академија за музику, плес и ликовну
уметност „Проф. Асен Дијамандијев”
у Пловдиву (Бугарска)
lozanka.peycheva@gmail.com

Оријенталне представе у снимљеној музици у Бугарској у првој половини XX века

Овај текст је део опширније студије о раној снимљеној музици у Бугарској у периоду од 1904. до 1944. године. У првој половини разматраног периода, снимци уметника и музичара из Бугарске реализовани су за светске (иностране) музичке компаније; а у другој половини – за бугарске компаније и издавачке куће. Током целокупног периода, снимци, дискографија и каталози компанија садрже многе и разнолике представе Оријента. Овом студијом се покушава да се истовремено опишу и анализирају представе Оријента на основу постављања потенцијалне типологије. Неки од снимака (популарна музика, плесна музика, оперете) представљају оријентализме пратећи модерни и комерцијални модел жанра с почетка XX века и из раздобља између два светска рата. Други део снимака одражава локалне традиције османске градске традиционалне музике. Овај корпус снимљене музике посебно је интересантан за културне и антрополошке интерпретације, будући да садржи узорке хибрида – локалне (незападне) популарне музике, која такође може бити размотрена као претходница модерне етно-поп музике на Балкану.

Венцислав Димов (докторат 1999; хабилитација 2018) професор је на Факултету за новинарство и масовне комуникације на Универзитету „Св. Климент Охридски” у Софији. Шеф је истраживачке групе Етномузикологија на Институту за уметничке студије БАН. Аутор је преко 200 научних студија и чланака, аутор монографија *Етнoиoй думъи* (2001); *Музикaиa за народа на медийния фрoнiи: Мeкaиa влacтiи на народнaиa и иoйoулapнa музика в Социaлиcтичecka Бългapия* (2019); *Живийтe илacовe: Пpeдcтaвянe на архивирaнoиo звуковo нacлeдcтвo на Рaйнa Кaцaрoвa: Плoчи oи 30-тe и 40-тe иoдини на XX вeк* (2021) и др. Подручја његових истраживачких интересовања су студије медија, етномузикологија, антропологија традиционалне и популарне музике, студије медија и снимљене музике, идентитет и музика, музичке традиције етнокултуралних заједница и мањина на Балкану.

Лозанка Пејчева (докторат 1991; хабилитација 2007) професор је етномузикологије на Институту за етнологију и фолклористику с Етнографским музејом БАН у Софији. Гостујући је професор на Академији музичке, плесне и ликовне уметности „Проф. Асен Дијамандијев” у Пловдиву. Ауторка је књига: *Душaиa илacе – иecен излизa: Ромскиитe музикaнити в Бългapия и илaxнaиa музика* (1999); *Зурнaджийcкaиa итpaдициja в Югoзaйaгнa Бългapия* (2002, с Венциславом Димовим); *Между Сeлoиo и Всeлeнaиa: Cтapaиa фoлклoрнa музика oи Бългapия в нoвиитe вpeмeнa* (2008); *'Нарoдниит дyx' в aвтoрcкиитe иecни oи Бългapия* (2019); *С хoрo и иecен, c иepo и cлoвo – 120 иoдини oи рoждeниeиo на Рaйнa Кaцaрoвa (1901–1984)* (2021, с Венциславом Димовим и Геом Кукудовим). Објавила је више од 250 чланака у научним публикацијама у Бугарској и иностранству.

Марија Думнић Вилотијевић
Виши научни сарадник
Музиколошки институт САНУ (Србија)
marijadumnic@yahoo.com

Репрезентације 'турског' у популарној народној музици у Србији у XX веку: каналасање Истока на западни начин

Након ослобођења Србије од османске владавине, национална култура нагло је процветала. Став према османском, турском, источном и оријенталном у званичном дискурсу о музици подразумевао је дистанцирање, док су одређене структуралне карактеристике задржане у народној музици, посебно уочљиве у извођењу Рома у југоисточној Србији, присутне чак до данас. У овом раду расправљаће се о облицима у којима је турска музика постојала у Србији током XX века – од почетног задржавања химни и маршева, преко песама на српскохрватском језику, до све раширенијих идентификација с имагинарним Оријентом. Популарна народна музика Балкана кроз историју јесте управо музика која комбинује западну музичку основу (у форми, хармонизацији и медију) и источну у ширем смислу (мелодије, метроритмички обрасци и украси). На почетку, биће анализирани рукописи Васе Јовановића (1872–1943), тамбураша, вође оркестра и аранжера из Ковиља, као и рукописи и партитуре Јована Фрајта (1882–1938), београдског салонског музичара и издавача чешког порекла. У њиховим рукописима пронађено је неколико „турских маршева”, популарних почетком XX века. Представа о 'турским' мелодијама на српском и југословенском тржишту биће употпуњена анализом доступних снимака на грамофонских плочама на 78 о/м, као и подацима о турским песмама на програму Радио Београда у периоду између два светска рата. Друга половина XX века биће представљена помоћу два парадигматска примера – ЛП албумом турских песама и њиховим обрадама за југословенско тржиште у извођењу македонске певачице турског порекла, Кевсер Селимове (рођ. 1945). Последње деценије XX века у популарној народној музици обележио је рад групе „Јужни ветар” (од 1981. до раних 2000-их година), која је била критикована због наглашених 'оријенталних' звучних карактеристика (пре свега у тембру и орнаментацији) у поређењу с новокомпонованом народном музиком тог времена.

Марија Думнић Вилотијевић завршила је основне и докторске студије етномузикологије на Факултету музичке уметности у Београду и ради у Музиколошком институту САНУ од 2011. године. Током студија, усавршавала се на сродним институцијама при Аустријској и Бугарској академији наука. председава Секцијом истраживачких архива Међународне асоцијације звучних и аудиовизуелних архива (IASA) и амбасадорка је исте асоцијације у Србији. Заменица је председавајућег при ICTM Студијској групи за аудиовизуелну етномузикологију. Главна је истраживачица из Србије на пројекту „Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today (TRackeRS)”. Њено истраживање српских и балканских народних музичких пракси засновано је на архивском и теренском раду, праћено музичком и контекстуалном анализом; користи историјску, урбану и примењену етномузикологију. За књигу *Звуци носталгије: Историја староградске музике у Србији* (2019) добила је награду Етнографског института САНУ. Тренутно ради на истраживању музичких и плесних пракси мигрантских заједница у Србији, као и на звучној архивистици.

Ајхан Ерол
Професор доктор
Универзитет Докуз Ејлул (Турска)
aerol@deu.edu.tr

Ритуални плес, миграција и транслокалност: алевитски *сема*

Сема (*semah*), алевитски ритуални плес, производи контекст у којем су јединство, хармонија и слога алевитских заједница у Турској максимално присутне и у којем их интензивно осећају сви чланови. Отуд, плес *сема* са својом пратећом песмом може бити описан као активност у којој су, захваљујући ефектима ритма и мелодије, сви чланови алевитске заједнице способни да сложено сарађују и делају у јединству. У руралним/традиционалним заједницама (*sems*), свако може да се прикључи *сему* у складу са сопственим расположењем, при чему им то дозвољава и указује један од дванаест асистената, *іозцу* (*gözcü*).

Док у прошлости *сема* плесови нису били познати ван алевитских заједница, данас их посматрачи могу запазити у ритуалним/*цем* кућама (*semevis*), као и у неритуалним контекстима попут фестивала и световних окупљања. Готово сва алевитска удружења или *цемеви* у дијаспори и 'код куће' имају *сема* групу коју је вођа образовао и организовао. Насупрот руралним/традиционалним *цем* ритуалима у којима свако може да учествује у плесу, *сема* плесове у урбаним *цем* ритуалима изводе искључиво *сема* групе које чине млади мушкарци и жене.

Појам транслокалног описује везе између два или више локалитета које су креирали или искусили мигранти. Другим речима, транслокализам скреће пажњу на чињеницу да људи умножавају облике мобилности без игнорисања важности локалности у својим животима. Уколико је доминантност *сема* у оквиру алевитског ритуала, *сема*, један фактор који је потребно проучити, онда су разлике у њиховим данашњим интерпретацијама у турским градовима и дијаспори други фактор. У овом раду, анализираћу разлике у контекстима транслокалности *сема* плесова. Презентацију ће пратити звучни и визуелни примери.

Ајхан Ерол је професор музикологије на Универзитету Докуз Ејлул у Измиру, Турска, где предаје на курсевима о теорији етномузикологије, културалних студија музике, социологије музике, музичке историје и студија популарне музике. Докторирао је у области етномузикологије (2000). Аутор је три књиге: *Popüler Müziği Anlamak* (2002), *Müzik Üzerine Düşünmek* (2009) и *İslam Alevilik ve Müzik* (2018). Објавио је радове у реномираним научним часописима, као што су *Journal of Ethnic and Migration Studies*, *Middle Eastern Studies*, *Social Compass* и *European Journal of Cultural Studies*.

Соња Здравкова Ђепароска

Редовни професор

Факултет музичке уметности Универзитета „Св. Кирил и Методије” (Северна Македонија)

z.djeparoska@gmail.com

Балкански поглед на Оријент у делима македонских аутора

Оријент као појам, простор, значење и емоција увек је будио машту других. Почевши од западноевропских писаца, сликара, композитора, па до кореографа, аутори су своју инспирацију често повезивали с овом дестинацијом која је у њиховим делима дивља, егзотична, мистична, често представљена као нерафинисана. За разлику од западноевропског дискурса који Оријент представља неку врсту другости, Балкан је мост између два света. Многе земље које су део овог првенствено географског региона покушавају да се ослободе Балкана и повуку линију поделе у корист Европе. Територија Македоније је географски у епицентру. Земља никада није покушала да се ослободи ознаке балканске земље. Стереотипи осе Оријент–Европа премоштени су овим међупростором. До сада је рађен низ истраживања о односу Оријент–Запад, али је врло мало анализиран положај балканског простора у односу на Оријент. Оријент је, барем када је реч о македонском уметничком стваралаштву, али и актуелним истраживањима, позициониран много више кроз присуство османског дискурса него кроз неку далеку егзотику, односно културу с Блиског или Далеког истока. Ова анализа иде у правцу истраживања присуства Оријента у уметничкој продукцији македонских аутора. Будући да је опус обиман, биће одабрани примери из књижевних дела, као и разних врста позоришних представа (драме, опере и балети) кроз које ће се разматрати обрада ове теме и поставка односа Балкан–Оријент. Ова специфична тема, посебно у савременим делима, поставља се као ироничан поглед у односу на стереотипна тумачења Балкана и Оријента и њихово промишљање и тумачење.

Соња Здравкова Ђепароска је редовни професор на Факултету музичке уметности Универзитета „Св. Кирил и Методије”. Дипломирала је и магистрирала балетску педагогију и кореографију на Академији позоришне уметности (GITIS) у Москви (Русија). Мастер и докторске студије из теорије позоришта завршила је на Факултету драмских уметности у Скопљу. Стално учествује на међународним конференцијама и пројектима који промовишу македонску плесну културу. Ауторка је шест књига. Здравкова Ђепароска је добитница националних награда „Гоце Делчев” и „Феникс”.

Шахин Јалдиз

Докторанд

Центар за постдипломске студије културе Универзитета Јустус Либиг (Немачка)

sahin.yaldiz@gmail.com

Народна игра, (пост)сећање, замишљена домовина у турској дијаспори Немачке: случај „Егетанца” Улма и Равензбурга

Немачка је привукла милионе гастарбајтера од шездесетих година XX века. Међу многим етничким групама које су се населиле у Немачкој, Турци су постали најмногаљуднија група са карактеристичним културним очувањем (или ерозијом). Као што се може видети у сваком постмигрантском контексту, друга/трећа/четврта генерација турских гастарбајтера доживела је интензивно искуство кроз колективно/културно памћење, али и нарације о домовини, Турској. Падом Берлинског зида, за турску мањину је осванула ера терора, заједно с кризом (културног) идентитета млађих генерација турских гастарбајтера. Турски *іанісіџерски реј* је процветао под расистичким нападима стварајући 'опцију' за представљање идентитета међу турском омладином. Међутим, нарочито после 2000, турске народне игре постале су добар начин за очување 'сећања' и 'истрајавање' међу турском омладином. У оквиру овог рада, појмови завичаја и сећања ће се разумети кроз народно-плесне праксе које ће бити објашњене терминима баналног национализма, дијаспоре и идентитета. Духовна, екстатична искуства турчинства током плесних (*зејбек*) пракси и плеса као културног 'отпора и побуне', биће схваћена у контексту кризе идентитета међу плесачима „Егетанца” Улма и Равензбурга у Немачкој.

Шахин Јалдиз је студент докторских студија Центра за постдипломске студије културе Универзитета Јустус Либех, Гисен. Мастерирао је на Студијама културног наслеђа на Централноевропском универзитету у Бечу и дипломирао на Студијама превођења и тумачења на Босфорском универзитету у Истанбулу. Такође је годину дана учествовао у „Кореомундусу”, интернационалном мастер програму из области плесног сазнања, праксе и наслеђа. Области његовог интересовања су (културно) сећање и наративи, миграције, културни идентитети, фолклор, усмена историја и национализам.

Марко Келбл

Доцент

Универзитет за музику и извођачке уметности у Бечу (Аустрија)

koelbl-m@mdw.ac.at

Повратак у *Прадомовину*: музичко порекло у хрватској мањини у Аустрији

Хрватска реч „прадомовина”, отаџбина предака, афективно је бремент појам који реферише на неодређене регије данашње Хрватске и Херцеговине као места порекла данашње хрватске мањине у југоисточној аустријској провинцији Бургенланд. Миграције су забележене у XVI веку. Хрватски језик и културни изрази у Бургенланду развили су се независно у новом окружењу, где се одражавају до данас, при чему познавање језика убрзано опада међу млађим припадницима ове мањинске заједнице. Етномузиколошка истраживања константно су наглашавала транскултурне процесе у хрватској музици и плесу у Бургенланду, стављајући у први план мађарске утицаје у музици и постављајући музички идиом у шири, панонски контекст. Заиста, размена између хрватских села у Бургенланду и њихове *Прадомовине* била је готово непостојећа, а културни трансфер одиграо се тек у другој половини XX века с увозом репрезентативног инструмента, тамбурице, и популарног музичког репертоара из Хрватске.

Отуд се у овом раду разматрају мање истраживани аспекти традиционалне хрватске музике и плеса у Буренланду – музичке корелације с *Прадомовином* заједнице. Разматрам музичке референце на домовину предака постављајући следећа питања: шта су музичке везе између Хрвата из Бургенланда и њихових балканских корена и како се оса Аустрија–Балкан манифестује у њиховом музичком пореклу? Прилазим овим питањима тумачећи мелодијске облике, инструменталне и вокалне стилове и стихове народних песама, као и гледишта чланова мањинске заједнице која се крећу између присвајања музичких корена и егзотизујућих наратива балканизма. Даље, разматрам како идеје о музичком наслеђу и пореклу носе шире друштвено-политичке импликације у односу на асимилацију и очување културе, као и везано за идентитете локалних села и регионално припадање.

Овај рад проистиче из етномузиколошких студија мањина и заснован је на мом оригиналном теренском раду и истраживању архивског материјала из периода од шездесетих до осамдесетих година XX века, који се посебно односи на музичку традицију хрватског села Стињаки у Бургенланду.

Марко Келбл је доцент и шеф Катедре за истраживање народне музике и етномузикологију на Универзитету за музику и извођачке уметности у Бечу. Његова специјализација су музика и плес мањина и мигрантских заједница, а интересују га интерсекцијске, квир-феминистичке и постколонијалне перспективе. Његове области истраживања су смрт и жаљење, глас, плес и род; текуће теренско истраживање у оквиру хрватске мањине у Бургенланду, мигрантске заједнице у Бечу, посебно авганистанске избеглице, као и Хрватска, Босна и Херцеговина и Иран. Марко Келбл је председавајући ICTM Студијске групе за музику, род и сексуалност.

Луиза Клаус

Докторанд

Европски центар за студије јеврејске музике (EZJM);

Висока школа за музику, театар и медије у ХанOVERу (Немачка)

klausl@stud.hmtm-hannover.de

„...keinerlei ‘Weltgeltung’ wie etwa eine Beethovensche Symphonie” – компаративна студија Едит Герсон-Киви о ’оријенталном’ музичару

До момента имиграције у Мандатну Палестину 1935. године, немачко-јеврејски музиколог Едит Герсон-Киви (1908–1992) завршила је студије клавира, чембала и музикологије у Берлину, Фрајбургу и Лајпцигу. Написала је дисертацију под називом *Studien zur Geschichte des italienischen Liedmadrigals* под менторством Хајнриха Беселера у Хајделбергу, чије је интересовање за ренесансну музику и филолошки приступ типичан за то време усвојила у потпуности. Потом, у склопу своје емиграције и новог почетка у Палестини, окренула се више према етномузиколошким темама, при чему јој је берлински етномузиколог Роберт Лахман (1892–1939) био један од кључних узора у првим годинама. Без обзира на њено дисциплинарно преусмерење, евроцентрична перспектива Герсон-Кивијеве остала је увек присутна, у односу на историографију уопште, као и на културалну надмоћ Запада у односу на Исток. У свом методолошком приступу била је блиска наслеђу Роберта Лахмана и Абрахама Цви Иделзона (1882–1938) – компаративној музикологији (*Vergleichende Musikwissenschaft*). Ипак, у односу на своје политичке идеале (посебно када је у питању успостављање дипломатских веза између новооснованог Израела и Савезне Републике Немачке), Герсон-Кивијева је говорила о дијалогу и синтези, а не само о компарацији и прерогативу интерпретације.

Ова повремено неконзистентна позиција манифестовала се посебно у музиколошком истраживању *Музичар у друштву: Исток и Запад* (*The Musician in Society: East and West*), оригинално припремљеном у форми предавања за радијски пренос 1946. године. Герсон-Кивијева се враћала својим првобитним идејама током наредне три деценије, објавивши своју студију на неколико језика и у неколико верзија. У овом раду не желим само да представим ово истраживање у његовим главним карактеристикама, већ и да размотрим епистемолошке и политичке проблеме: с добром намером Герсон-Кивијева анализираше је (културне) констелације моћи између Истока и Запада, размишљала о западној аквизицији знања и повезаним стереотипима – али само да би ојачала ове међусобно сучељене категорије које је поредила.

Луиза Клаус рођена је 1990. године у Минхену. Студирала је блок-флауту у класи Хана Тола у Бремену (2009–2014), а завршила студије у класи Михаела Форма у Берну. Похађала је мастер студије музикологије на Високој школи за музику, театар и медије у ХанOVERу (2017–2019). Ради као истраживач сарадник на Институту Софи Дринкер у Бремену од 2014. године, поред тога што је активни музичар. Од 2020. године похађа докторске студије на Европском центру за студије јеврејске музике при Високој школи за музику, театар и медије у ХанOVERу, где ради на дисертацији под радним насловом *Ејисџема као ѿранснационална умреженосџи: ѿарадиџма Исток–Запад у делима Еџиџ Герсон-Киви (1908–1992)*.

Данка Лајић Михајловић
Научни саветник
Музиколошки институт САНУ (Србија)
danka.lajic.mihajlovic@gmail.com

Превазилажење поделе Исток–Запад: оркестри лимених дувача из Србије између народних музичких пракси и музичке индустрије

Оркестри лимених дувача стекли су посебно место у српској култури захваљујући фестивалу „Драгачевски сабор трубача” који се организује у селу Гуча у Западној Србији (стога познат и као „Сабор трубача у Гучи”). Улога овог фестивала у формирању интеркултурног, па чак и транскултурног квалитета праксе музицирања оваквих оркестара већ је била предмет пажње ауторкиних истраживања. Поновно промишљање ове теме узроковано је недавним уписивањем праксе музицирања оркестара лимених дувача у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа (НКН) Републике Србије. Наиме, искуство ауторке као члана радних група и тела у којима су доношене одлуке у националном систему НКН у вези с карактеристикама садржаја ове праксе поново је скренуло пажњу на ширину репертоара и стилистичке квалитете праксе која је схваћена као део културног идентитета становника Србије. Стога ће овом приликом пажња бити посвећена другим могућностима за интеркултурне сусрете, као што су гостовања, концерти и турнеје српских оркестара у иностранству, која су чест облик радних миграција музичара. Иако су такве прилике у одређеној мери бивале и раније, већа видљивост пракси оркестара лимених дувача допринела је интензивирању њихових ангажмана ван Србије. Истраживање ће укључити разговоре с музичарима који су искусили наступе у иностранству, као и анализу њихових репертоарских политика. У вези с темом симпозијума, посебна пажња биће посвећена резултатима сусрета с различитим културама на ’Истоку’ и ’Западу’ и ефектима на музицирање српских и ромских оркестара који се често постављају као симболи културне бинарности у домену брас музике у Србији.

Данка Лајић Михајловић је научни саветник Музиколошког института САНУ. Докторирала је у области етномузикологије с дисертацијом о српској епској традицији. Њена истраживачка интересовања укључују традиционалну музику, музичке инструменте, као и везе између традиционалне музике, музичке индустрије и културних политика. Укључена је у имплементацију УНЕСКО *Конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа* (2003) у Србији. Такође, проучава функционисање националног система за очување нематеријалног културног наслеђа, посебно у вези с музичким наслеђем. Анагажована је на различитим пољима етномузикологије кроз сарадњу с државним културним институцијама и удружењима повезаним с културом у невладином сектору.

Румиана Маргаритова
Доцент
Институт за уметничке студије БАН (Бугарска)
rumiana_margaritova@yahoo.com

Социјалистичка бугарска „естрадна музика” за бугарске Турке: културни, друштвени и политички аспекти

Позиција Турака у Бугарској – популације која је већином историјски повезана с османским насељеницима на Балкану – одувек је била значајна тема у бугарској националној политици. У доба социјалистизма (1944–1989), владајућа Комунистичка партија уложила је посебне напоре у њихову инклузију у „бугарску нацију”. Али, различите визије концепта, као и другачији одабрани путеви за постизање укључења, водили су ка опречним резултатима.

Музицирање бугарских Турака углавном је сматрано ефективним интеграцијским алатом у поменутом раздобљу. Осим традиционалне музике, која је охрабривана у циљу артикулације и представљања етничког идентитета, постојао је специфичан поджанр популарне музике у који је ова популација била укључена, како у својству публике, тако и извођача: такозвана „естрадна музика” (или „естрадне песме”). Упијајући утицаје из европске популарне музике, развила је сопствене локалне карактеристике, ангажујући високопозициониране професионалне бугарске композиторе, аранжере, песнике и певаче. „Естрадна музика” доминирала је музичким пејзажем земље током седамдесетих и осамдесетих година XX века. Први кораци у том правцу укључивали су популарне бугарске „естрадне песме” преведене на турски језик и двојезичне песме (на турском и бугарском), које су изводили и бугарски и турски певачи. Карактеристике каснијег модела, установљеног током осамдесетих, биле су заједнички бугарски естрадни звук, турски стихови и турски извођачи из Бугарске.

У раду ћу се фокусирати на овај феномен, представљајући личности укључене у њега и анализирајући његове културне, друштвене и политичке конотације. Основа рада биће разговори с извођачима, ствараоцима и представницима публике, као и релевантни архивски документи и звучни снимци.

Румиана Маргаритова је доцент на Институту за уметничке студије Бугарске академије наука. Стекла је звање мастера у области музикологије на Националној музичкој академији „Проф. Панчо Владигеров” у Софији и одбранила докторат у области етномузикологије на Институту за уметничке студије БАН. Њена истраживачка интересовања и публикације фокусирани су на институционални развој турске традиционалне музике на Балкану, алевитско-бекташку ритуалну музику, као и на традиционалну музику у мултикултурним срединама.

Ивана Медић
Виши научни сарадник
Музиколошки институт САНУ (Србија)
dr.ivana.medic@gmail.com

Љубиша Стојановић Луис и генеза *џиџи џеза* (*Gypsy jazz*)

У овом раду анализираћу генезу жанра јужњачког *џиџи џеза* (*Gypsy jazz*), који је развило неколико истакнутих ромских музичара из градова јужноисточне Србије, Ниша и Лесковца, при чему ћу користити теорију *културних хибрида* и *парадигматских трансформација* Радослава Ђокића. Многи карактеристични жанрови српског, и, шире, југословенског културног простора, настали су као резултат парадигматских трансформација иницијално страних музичких идиома (било 'аутентичних', било већ комодификованих) у различитим историјским тренуцима. Ђокић је дефинисао четири неопходна корака за такве трансформације, етномузиколог Предраг Милановић их је потом употребио да би реконструисао генезу српског *џино џеза*, док сам ја имплементирала ову теорију у студију о жанру *Balkan folktronica* 2014. године. Анализу ћу илустровати примерима из дискографије истакнутог интерпретатора српског *џиџи џеза*, Љубише Стојановића Луиса. Рођен је у Лесковцу 1952. године, а погинуо је у аутомобилској несрећи 2011. године. Од детињства се заинтересовао за музику и стекао надимак Луис као деветогодишњак, захваљујући успешним имитацијама легендарног Луја (Луиса) Армстронга. По завршетку музичке школе у Нишу, Луис је постао професионални музичар 1969. године, у седамнаестој години, када се придружио Нишком удружењу забавне и џез музике. У почетку је изводио само џез стандарде, али је почетком седамдесетих година XX века у свој репертоар почео да уводи староградске песме, севдалинке и традиционалну ромску музику. Представио је ове песме у модерним поп-џез аранжманима, користећи инструменте попут електричне гитаре и синтисајзера и интерпретирајући их у карактеристичном грленом, *скеџи* (*scat*) маниру, по узору на Армстронга. На основу Луисових песама, указаћу на сличности и разлике између *џино џеза* и *џиџи џеза* и илустровати четири стадијума у формирању културног хибрида као што је *џиџи џез* – то су *културни дојиницаји*, *културни конџакџи*, *џрожимање кулџура* и *кулџурно заједниџиџво*.

Ивана Медић је виши научни сарадник Музиколошког института Српске академије наука и уметности, ванредни професор на Рачунарском факултету (Катедра за мултимедијални дизајн) у Београду и председница Музиколошког друштва Србије. Руководилац је међународног пројекта „Beyond Quantum Music”, који је суфинансирала Европска унија кроз програм *Креативна Европа*, као и руководилац пројекта „Applied Musicology and Ethnomusicology in Serbia: Making a Difference in Contemporary Society (APPMES)”, који финансира Фонд за науку Републике Србије. Објавила је пет монографија и преко 90 радова и поглавља у монографијама, те уредила девет књига и два каталога. Докторирала је музикологију на Универзитету у Манчестеру (Велика Британија).

Биљана Милановић
Виши научни сарадник
Музиколошки институт САНУ
milanovic2801@gmail.com

Музика у мапирању југословенске етногенезе: наративи Владимира Дворниковића у превазилажењу осе Исток–Запад

Филозоф Владимир Дворниковић (1888–1956) био је активно укључен у области и дисциплине попут „етно-психологије” и „националне карактерологије”, које су доживљавале успон широм Европе у првим деценијама XX века. Његова најопширнија и најзначајнија књига, *Каракџерологија Југословена* (Београд, 1939), заснована је на етички упитној расној антропологији и псеудонаучној карактерологији нација, те се данас може лако дискредитовати. Вођен идеологијом интегралног југословенства, Дворниковић је конструисао комплексну етногенезу „расног и психолошког типа балканског, динарског Југословена”. Његова конструкција националне карактерологије писана је у атмосфери ’пропадања Запада’ и може се разумети као директно супротстављање западном балканизму и његовој симболичкој географији на оси Исток–Запад.

Каракџерологија Југословена заснована је на обиљу чињеничног и спекулативног материјала из бројних области (антропологије, психологије, филозофије, етнологије, уметности итд). Дворниковић је на књизи радио дуже од две деценије. Важно је напоменути да се музика налазила у самом зачетку формирања његовог концепта етногенезе. О томе сведочи његова рана студија *Психа југословенске меланхолије* (Загреб, 1925), која је у значајно проширеној верзији укључена у књигу.

Дворниковићево дело још увек није било предмет (етно)музиколошких истраживања. Циљ ми је да његове наративе размотрим у ширем интелектуалном и музичком контексту међуратне Југославије и Балкана. Посебно ћу се фокусирати на Дворниковићева запажања о севдалинци и гусларском епу, као и на виђења ’оријентализма’, како бих размотрила његове наративе о регенеративним културним силама инхерентним предмодерним друштвеним и културним структурама на јужнословенској периферији Европе.

Биљана Милановић је виши научни сарадник Музиколошког института САНУ. Магистрирала је на Факултету музичке уметности Универзитета уметности у Београду, а докторирала на Одељењу за историју Филозофског факултета Универзитета у Београду. Њена научна интересовања укључују музику од XIX до XXI века, коју настоји да интегрише у критичке студије културе и историје. Приредила је и уредила неколико научних издања, ауторка је једне монографије, те више од 90 студија на српском, енглеском, француском, немачком и грчком језику, које су објављене у научним часописима и тематским зборницима реномираних издавача. Била је потпредседница Музиколошког друштва Србије (2012–2018). Једна је од оснивача и чланова редакције часописа *Музикологија – Musicology* (од 2001). Члан је Одбора Одељења за сценске уметности и музику Матице српске у Новом Саду.

Катарина Николић
Истраживач приправник
Музиколошки институт САНУ (Србија)
nikolic.katarina.995@gmail.com

КУД „Банат”: фолклорна плесна група као средство одрживости српског културног наслеђа у контексту дијаспоре

Културно-уметничко друштво „Банат” основано је у селу Деска у југоисточној Мађарској 1948. године као један од начина одржања и оснаживања идентитета српске мањине. Као резултат динамичних процеса његовог друштвено-политичког и културног окружења у Мађарској, „Банат” је доживео различите промене у идеолошким и извођачким стратегијама. Сходно томе, тренутна делатност „Баната” укључује разноврсне начине представљања и извођења српског културног наслеђа, као што су: 1) сценско извођење традиционалних плесова, 2) руковођење српских плесачница (мађ: *táncász*), 3) присуствовање и наступање на српским баловима и 4) оживљавање ритуала.

Емпиријска сазнања за потребе овог рада стечена су спровођењем (нет)етнографског истраживања од новембра 2019. до августа 2020. године. На основу документованог материјала током теренског рада, представљају се многобројне активности садашњег деловања „Баната” које укључују презентацију и извођење српског културног наслеђа. Даље, рад има за циљ да открије како су различити контексти извођења српског културног наслеђа коришћени као механизми остваривања циљева „Баната” у контексту дијаспоре. Напослетку, овај рад преиспитује и тумачи активности „Баната” као стратегије одрживости културног наслеђа консултујући постулате УНЕСКО *Конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа* (2003).

Катарина Николић је докторанд етномузикологије на Факултету музичке уметности у Београду и истраживач приправник – етнокореолог у Музиколошком институту САНУ у Београду. Паралелно је мастерирала етномузикологију на Факултету музичке уметности у Београду и етнокореологију и антропологију плеса у оквиру међународног мастер програма „Кореомундус”. Теме њеног истраживачког интересовања су плес, музика, мањинске заједнице, ритуал, дијаспора, идентитет и културно наслеђе. Активно ради на докторском истраживачком пројекту о одрживости српског плесног наслеђа у Мађарској, с фокусом на плесне догађаје под називом „српски балови”.

Белма Огул
Професор доктор
Технички универзитет у Истанбулу (Турска)
ogulb@itu.edu.tr

Нови материјалистички приступ разликовања Истока и Запада: југоисточне музике

Нови материјалистички приступ нуди критику картезијанског дуалистичког мишљења просветитељства, које је било основа модернизма и материјалистичког приступа. Ова врста дуалистичког размишљања је, такође, била основа разликовања Истока и Запада, сугеришући да Исток има емоционалне културе, док Запад има рационалне културе. Иако је ова тврдња оповргнута, још увек је важно разумети разлику између Истока и Запада и начине на које је она обликовала наше перцепције различитих култура.

Премда културно наслеђе није фиксирано, нити засновано на јединственој суштини, оно је произведено и реинтерпретирано од стране разних актера у различитим, али преклапајућим контекстима. Сећања су уплетена и реконструисана садашњошћу на основу прошлости, а емоције играју значајну улогу у овој конструкцији. Важно је напоменути да се емоције могу мењати у зависности од скорашње ситуације и јавног мњења, што додатно наглашава флуидност културног наслеђа.

У овом раду тврдим да интра-активно постајање може боље објаснити како се заплетена сећања изводе да би се пренело културно наслеђе и реконструисало ово наслеђе у *југоисточном* региону у односу на интеракцију Исток–Запад. Полазећи од сопственог теренског рада у области плеса и музике од 2005. до данас, удубићу се у сложеност начина на који се гради културно наслеђе и на улогу коју емоције играју у овој реконструкцији. Конкретно, анализираћу начине на које различити актери делују (*intra-act*) једни на друге и како њихове радње доприносе стварању и реинтерпретацији културног наслеђа на овим просторима.

Белма Огул завршила је основне студије на Одсеку за социологију Босфорског универзитета и на AUZEF Одсеку за филозофију Истанбулског универзитета, мастерирала је на Програму турских народних игара и докторирала на Програму за музикологију и теорију музике на Техничком универзитету у Истанбулу. Ради као професор на Одсеку за музикологију Турског музичког државног конзерваторијума Техничког универзитета у Истанбулу. Написала је радове из области музике/звуча и плеса/тела у оквиру студија идентитета, миграција, простора, емоција/афеката, екологије и постхуманих и етнографских студија, посебно на Балкану и у Тракији. Активан је члан ICTM Студијске групе за музику и плес у југоисточној Европи, од њеног оснивања 2008. године. У ансамблу „Ritimkollektif” свира ударалке од 2016. године.

Мехмет Ођал Озбилгин

Професор доктор

Државни турски музички конзерваторијум Универзитета Еге (Турска)

ocal.ozbilgin@ege.edu.tr

Трбушни и чочек плесови у традиционалној плесној култури Турске и Србије

Трбушни плес, посматран кореолошки, јесте врста плеса у којем су покрети концентрисани у струку, стомаку и боковима. Постоје различита мишљења о пореклу трбушног плеса. Најчешће мишљење о његовом пореклу јесте да је овај плес широм света проширило циганско/ромско друштво. У сваком процесу у којем је циганско/ромско друштво живело као номадски народ и периодично се насељавало, појавиле су се неке културне промене у њиховим сопственим структурама, као и у структурама друштава с којима су долазили у контакт.

У османском периоду, било је широко прихваћено да је трбушни плес етнички плес ромских заједница у Анадолији и на Балкану. Међутим, данас је уочљиво да се трбушни плесови изводе у традиционалној животној култури многих различитих етничких заједница. У истраживању Керол Силверман о плесу на Балкану, види се да постоје референце на трбушни плес који подсећа на 'турски' идентитет (Silverman 2006: 143).

Ова студија приступа османском културном наслеђу из перспективе глобалне историје и етнокореологије. Фокусирајући се и на трбушни плес и на чочек, прате се две линије истраживања: 1) транснационални утицај: испитивање како циркулисање и утицаји између различитих регионалних контекста доносе културне сродности, као и разлике; 2) емоционални утицај: истраживање емоционалног утицаја етничке хегемоније, као и реакције.

У овој студији ће се структурно и компаративно анализирати традиционални трбушни плес и чочечка плесна култура заједница које су мигрирале између Анадолије и Балканског полуострва, као и социокултурна перцепција традиционалног трбушног и чоччког плеса од стране појединца и друштва. Моји закључци изведени су из ограничених генерализованих информација добијених од Турака и мештана из ромске четврти који живе у граду Врању у Србији.

Мехмет Ођал Озбилгин је професор, декан државног Турског музичког конзерваторијума Универзитета Еге у Измиру и председавајући ICTM Студијске групе за музику и плес у југоисточној Европи. Од 1991. године предаје на курсевима о врстама, жанровима и историји плесова у Турској, као и о извођењу традиционалних игара. Његове публикације и истраживачке презентације обрађују структурну анализу анадолских традиционалних плесова и промене у социокултурном контексту.

Филип Петковски

Доктор, независни истраживач (Северна Македонија)

petkovskifilipmk@gmail.com

Балканизација Оријента: преокренути поглед на оријентализам

Док се концепт оријентализације односи на конструкцију и репрезентацију Истока као егзотичног и инфериорног Другог унутар европског културног дискурса, на Балкану се Оријент често замишљао кроз призму османског народног и управе која је окупирала регион. Термин „балканизација”, с друге стране, односи се на фрагментацију или поделу региона или државе на мање, често непријатељске ентитете. Термин се везује за Балканско полуострво, које је током своје историје доживљавало политичку и етничку фрагментацију. Овом презентацијом имам за циљ да истражим интеракцију између оријентализације и балканизације, фокусирајући се на Балкан као пример како се ови концепти укрштају. У презентацији ће се анализирати како је Балкан конструисан и као 'Оријент' у оквиру европског културног дискурса и како је то допринело одржавању оријенталистичких стереотипа и претпоставки. Фокусирајући се на студије случаја које укључују плес, етнографске филмове који приказују Стару чаршију у Скопљу и моду *а ла ѿурка*, испитаћу како је Балкан представљен у различитим културним облицима и како су те репрезентације допринеле изградњи Балкана као 'Другог'. Овом презентацијом ћу, такође, нагласити начине на које се извођење може искористити за изазивање и подривање оријенталистичких претпоставки и стереотипа и како може допринети ширим политичким и друштвеним покретима, усмереним на изазивање и подривање оријентализма. На тај начин, ова презентација допринеће текућим дебатама о улози извођења у оспоравању оријенталистичких претпоставки и стереотипа и обезбедиће форум за дискусију о начинима на које се извођење може користити за промовисање друштвене праведности и интеркултурног разумевања на Балкану и шире.

Филип Петковски је докторирао културу и перформанс на Одсеку за светску уметност и културу/плес на Калифорнијском универзитету у Лос Анђелесу (UCLA) где је радио као предавач. Филип активно учествује на конференцијама и симпозијумима и објављује чланке у којима истражује теме везане за плес, национализам, идентитет и културно наслеђе. Оснивач је невладине организације „Вулгус” из Скопља, која се бави истраживањем, заштитом и промоцијом културног наслеђа. Ради као стручњак за наслеђе на неколико пројеката, док наставља да учествује у бројним радионицама и обукама за изградњу капацитета које нуде разне европске организације, попут Европа Ностра, Еразмус Плус и Европска комисија.

Здравко Ранисављевић

Доцент

Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду (Србија)

ranisavljevicz@yahoo.com

А ла њурка: репрезентативни НКН елемент бошњачке плесне традиције у Србији

А ла њурка је типичан бошњачки традиционални плес у Новом Пазару и околини. Овај плес је први пут забележен на ширем подручју Пештерско-сјеничке висоравни, изнад Новог Пазара, седамдесетих година XX века. Етнокорееолог др Оливера Васић снимила је три верзије овог плеса у пештерским селима под називом: *један*, *два* и *њри а ла њурка*. Ове верзије су заступљене у актуелној плесној пракси поменуте висоравни, али су постале популарне и у Новом Пазару услед миграционих процеса (из села у град). Појам „а ла турка” први пут у етнокорееолошкој литератури спомињу Љубица и Даница Јанковић 1937. године у књизи *Народне ијре II*. Овај термин је коришћен као суфикс за муслимански плес зван *калачојна* (*калачојна а ла њурка*) из Метохије (југозападна Србија). Плес *а ла њурка* до данас није теоријски тумачен у етнокорееологији, иако јасно имплицира турски утицај на традиционално бошњачко плесно наслеђе у Србији. Неопходно је направити компаративну анализу с турским плесним наслеђем, користећи архивске податке и материјале из новијих теренских истраживања. Циљ овог рада је да се утврде специфичности *а ла њурка* као конкретног плесног обрасца у актуелној пракси Новог Пазара и околине, али и као специфичног начина извођења који представља муслиманску плесну традицију у југозападној Србији, готово један век.

Здравко Ранисављевић је докторирао је на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности у Београду. Доцент је на истој катедри, ангажован у области етнокорееологије (од 2010). Члан је ИСТМ Студијске групе за етнокорееологију (од 2006.) и Студијске групе за музику и плес у југоисточној Европи (од 2012). Његове области интересовања су: формална кинетичка анализа, плесно-музички односи, етнокорееологија као дисциплина, нематеријално културно наслеђе, национални идентитет. Аутор је више научних радова из области етнокорееологије и учествовао је на бројним етнокорееолошким и етномузиколошким симпозијумима у Србији и иностранству.

Сања Ранковић
Ванредни професор
Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду (Србија)
sanjaetno@gmail.com

Традиционално певање у удружењима српске дијаспоре Северне Америке и Западне Европе

Овај рад ће представити потенцијале примењене етномузикологије у сфери очувања и реконструкције традиционалног певања међу припадницима српске дијаспоре у Северној Америци и Западној Европи. Реч је о популацији која се углавном окупља око Српске православне цркве или је организована у бројне фолклорне ансамбле, културне центре и друге организације чији је циљ очување плесног и певачког наслеђа. Кроз процес ауто-етнографије биће сагледана лична искуства и запажања прикупљена током радионица и других облика учења српских исељеника и њихових потомака у претходне три деценије. С тим у вези, имала сам прилику да директно пратим њихова музичка интересовања, обликујем репертоар и утичем на остваривање нових музичких искустава. У овом процесу посебно се истиче улога етномузиколога као посредника у преношењу знања са старијих генерација Срба рођених у матици Србији (и шире, на Балкану) на млађе генерације. Тако се кроз различит простор и време, према тродимензионалном концепту Тимотија Рајса, 'срећу', преобликују и/или формирају нова музичка искуства у односу између певача с терена, етномузиколога и младих Срба из дијаспоре. Питања која се постављају у овом раду односе се на значење традиционалног певања за припаднике српске дијаспоре као специфичног 'простора' у којем се обликује музички доживљај и успоставља међугенерациски континуитет у неговању традиционалног певања. Њихова перцепција је посебно интригантна с обзиром на то да су Срби окупљени око поменутих организација у дијаспори пореклом из различитих делова Балкана. У том контексту, испитаћемо критеријуме по којима бирају локалне и регионалне традиционалне певачке праксе из матице са којима се идентификују и доживљавају их као своје.

Сања Ранковић је ванредни професор традиционалног певања на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности у Београду. Одржала је бројна предавања, семинаре, концерте и радионице у земљи, али и иностранству (Канада, САД, Швајцарска, Немачка, Француска, Македонија, Италија, Хрватска, Мађарска, Аустрија, Пољска). Ради као предавач традиционалног певања у Националним ансамблима „Коло” и „Венац”. Ауторка је многих научних радова, три књиге и две целовечерње музичко-сценске представе које су изведене у Народном позоришту у Београду. Награђена је признањем Друштва музичких и балетских педагога Србије за успешан годишњи (2001) и вишегодишњи (2006) педагошки рад. Теме њеног етномузиколошког интересовања односе се на област примењене етномузикологије, као и на питања вокалних пракси.

Милош Рашић
Научни сарадник
Етнографски институт САНУ (Србија)
rasicmilos6@gmail.com

Инсценација Оријента: транспозиција и оријентализација традиционалних плесова из Врања

Врањски традиционални плесови одавно су присутни на сцени у оквиру жанра кореографија традиционалног плеса. Ансамбл „Коло”, водећи професионални ансамбл традиционалних плесова у Србији, на свом репертоару има чак три верзије кореографије плесова с ових простора: *Игре из Врања*, кореографија Олге Сковран (1948), *Врањска свиџа* Бранка Марковића (1952/1953) и *Врањанска свиџа* Ивон Ешвајлер Деспотовић (1990). Иако су прве етнокореолошкиње у Србији, Љубица и Даница Јанковић, у својој првој (1934) и четвртој (1951) књизи представиле врањске традиционалне плесове на основу теренских истраживања, слика плесног репертоара овог краја углавном је везана за Марковићево стваралаштво. Да су многи уметници били инспирисани сликом Врања, која је представљена кроз кореографију, не чуди, јер су кореографи кроз процес оријентализације изворног материјала креирали спектакуларне кореографије погодне за ангажоване наступе фолклорних ансамбала у Србији и иностранству.

Овај рад има за циљ да представи двоструку слику традиционалних плесова Врања и говориће о: 1) досадашњим сазнањима, прикупљеним на основу научних истраживања у Врању; 2) традиционалним плесовима Врања који су прошли кроз 'оријентализационе оквире' у уметничком изразу аутора из домена жанра кореографија традиционалног плеса. Овај материјал послужиће као огледни пример како се приступа процесима оријентализације у сфери уметности када је потребно конструисати нешто што ће, у стереотипном смислу, бити 'сензуално' и 'егзотично', а истовремено спектакуларно и примамљиво за публику.

Милош Рашић је научни сарадник Етнографског института Српске академије наука и уметности. Завршио је све нивое образовања, укључујући и докторски, на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета Универзитета у Београду. У свом досадашњем раду, бави се антрополошким истраживањима у неколико кључних области: миграције, идентитет, културно наслеђе, плес и музика. Објавио је монографију *Замишљена домовина: Клубови, иденитијет и интeрација српских ђасџарџитера у Бечу* (2022).

Керол Силверман
Професор емеритус
Универзитет Орегон (Сједињене Америчке Државе)
csilverm@uoregon.edu

Мешање Истока и Запада: мобилност македонских Рома и транснационална музика

Овај рад усложњава дихотомије Исток–Запад, оријентално–западно, старо–ново и традиционално–модерно путем испитивања транснационалне путање македонске ромске музике.

Досад је добро документовано не само да је Балкан 'оријентализован', већ и да су Роми двоструко оријентализовани као унутрашњи 'Други'. У овом раду понирем у афекат, естетику и економију породичних прослава у транснационалним контекстима у западној Европи и Њујорку, док наглашавам везе с Балканом. Ромски ритуали су истовремено 'традиционални' и иновативни; они су везани за Балкан у смислу родних улога/функција и музичког/плесног репертоара, док су иновативни у смислу локација, контекста и интерпретација извођења.

Транснационална извођења креативно се напајају и с истока и са запада. Музички стилови су под утицајем Турске и западних жанрова као што је хип-хоп. Невесте носе сарије из Индије и усвајају плесне стилове из Турске, а истовремено спроводе западњачке ритуале као што су прославе „слатких шеснаест година” (*sweet sixteen*) и венчања. Везе између чворова у дијаспори су активне и динамичне. Не само да су Роми мигрирали на запад, већ и многи мигранти путују 'кући' или у друга места у дијаспори, као што су Немачка, Канада и Аустралија.

Музичари изводе најновије хитове са Балкана, захваљујући друштвеним мрежама и мобилности музичара. Најбољи бендови за венчања стално путују по дијаспори. Типична постава у Њујорку може да укључује гостујућег свирача и певача из Европе, у комбинацији с локалним музичарима. Музичари морају бити потпуно ажурни по питању репертоара, а морају и да знају стотине старијих песама и мелодија. У несигурном свету пуног предрасуда према Ромима, обреди животног циклуса и календарски догађаји служе као традиционални маркери ромског идентитета – простор у којем се Роми осећају слободни да буду Роми. Штавише, у дијаспори, музика уграђена у ритуал остварује специфичан рад на идентитету, демонстрирајући основне вредности. Транснационални теренски рад рађен је од 1980. до данас.

Керол Силверман је антрополог и фолклориста која се више од четрдесет година бави музиком и културом балканских Рома. Награђивана је професорка емерита на Универзитету Орегон, а пише о музици, фестивалима, културној политици, роду и питањима људских права међу Ромима. Објавила је десетине чланака, као и две књиге: *Romani Routes: Cultural Politics and Balkan Music in Diaspora* (Оксфорд, 2012) освојила је награду Друштва за етномузикологију, а *Balkanology* (Блумсбери, 2021) прати политику и уметност бугарске свадбене музике. Керол ради с америчком НВО „Voice of Roma”, кустоскиња је за балканску музику у „RomArchive” и професионална је певачица и предавачица балканске музике и плеса.

Невена Станић Ковачевић

Докторанд

Нортвестерн универзитет (Сједињене Америчке Државе)

nevenastanickovacevic2027@u.northwestern.edu

Транскултурна ентексуализација плесова *коло* и *чочек* у музици српских композиторки у САД, Наташе Богојевић и Милице Параносић

Након емигрирања у Сједињене Америчке Државе средином деведесетих година XX века, две српске композиторке, Милица Параносић и Наташа Богојевић, почеле су да траже инспирацију у балканским играма, у делима међу којима су *Коло* (2009) и *Ђуска* (2022) Богојевићеве, и *Чочек* (2015) Параносићеве. Међутим, *коло* и *чочек* заступљени су на ширем географском простору од Србије; имају везе с југословенским очувањем и стилизацијом народне плесне традиције после Другог светског рата. Стога, у овом раду контекстуализујем употребу игара у остварењима ових композиторки у контексту њиховог имиграционог путовања, са циљем упућивања не само на српски фолклор, већ првенствено на некадашњу југословенску културу. Дакле, њихова дела стоје између Истока и Запада, повезујући регионалну културу земаља бивше Југославије са широм публиком.

Надовезујући се на теорију звучне транскултурације и ентексуализације Ане Марије Очоа Гаутиер, тврдим да коришћење већ стилизованих плесних мелодија у музици Богојевићеве и Параносићеве додаје још један слој њиховој ентексуализацији. Наиме, ове мелодије су суочене с хибридношћу других жанрова (укључујући валцер и рокенрол) и додатним ритмичким и формалним интервенцијама у различитим извођачким поставкама. Док фолклор звучи другачије у делима ових композиторки, његова сирова употреба потиче из тековина авангардног примитивизма и умереног модернизма. Међутим, у транскултуралном контексту, таква употреба фолклора такође носи сензибилитет носталгије – с потенцијалним, али различитим политичким импликацијама од опште познате југоносталгије – док њена звучност алудира на смештање/измештање и (пре)испитивање корена и музичких припадања. Коначно, будући да, попут Богојевићеве и Параносићеве, и сама пишем из позиције жене имигранткиње у Сједињеним Америчким Државама, ово истраживање се ослања и на (ауто)етнографске методолошке увиде.

Невена Станић Ковачевић је докторанд музикологије и Мелон кластер стипендисткиња на Глобалним авангардним и модерничким студијама на Нортвестерн универзитету. Њена истраживачка интересовања протежу се од неумске нотације до постминимализма и експерименталне музике. Поред тога, Невенина истраживања су позиционирана на раскршћу рода и политике, фокусирајући се на стил, перформансе, естетику и рецепцију. Своја истраживања је презентовала у Европи и Сједињеним Америчким Државама и објавила чланке на српском, енглеском и грузијском језику. Дипломирала је музикологију и контрабас, а мастерирала музикологију на Универзитету уметности у Београду и Универзитету у Мајамију.

Ана Стојаноска
Редовни професор
Факултет драмских уметности (Северна Македонија)
ana.stojanoska@fdu.ukim.edu.mk

Ритам бесконачности: дервиши у македонским позоришним представама

У македонској позоришној и културној традицији, слика дервиша се стално сусреће, посебно у раздобљу модернизма и модернистичког театра. Трагове дервиша има низ македонских места, с обзиром на контекст Балкана и дугорочни утицај Оријента. Ово истраживање се заснива на дефинисању веза између македонске и турске културе и традиције кроз феномен музике и плеса (ритуала) дервиша, посебно у неколико позоришних представа. Главна студија случаја јесте представа *Дервиш и смрт Меше Селимовића*, у режији Владимира Милчина, у продукцији Албанског позоришта – Скопље, 2003. Музику за представу компоновао је познати македонски композитор Марјан Нејак, који је створио својеврсну мрежу између дервишке музике, традиционалних оријенталних и македонских мелодија. Он је награђен за ову музику на водећим позоришним фестивалима. Ово истраживање открива мултикултурне и интеркултурне односе у контексту бројних истраживања Питера Брука и Едварда Саида. Истовремено се позиционира као *axis mundi* између турске и македонске традиције. Постављајући се као мост између две културе, традиције, фолклора, религије, овај рад показује како само позориште користи традицију и признање од стране веће културе укључене у сам процес. Доказ успеха представе је већи број награда и гостовања ван Македоније, као на пример у Истанбулу у Турској.

Студија је замишљена као савремено позоришно истраживање које хибридно повезује етно-позоришна, фолклорна и театрополошко-антрополошка истраживања. Главни алати научно-методолошког инструментаријума су реконструкција позоришних представа и компаративна анализа.

Ана Стојаноска је театролог, писац, редовни професор Факултета драмских уметности у Скопљу. Уметнички је директор и председник Одбора македонског позоришног фестивала „Војдан Чернодрински” у Прилепу. Активно се бави истраживањем и проучавањем драме и позоришта. Аутор је многих објављених романа, песама и позоришних комада. Аутор је стотину студија и есеја објављених у македонској и страниој периодици, као и коаутор неколико позоришних монографија. Такође се бави позоришном критиком. Члан је неколико удружења и организација које се баве истраживањем књижевности и позоришта. Њена поезија и проза објављиване су у неколико македонских и међународних часописа.

Катарина Томашевић
Научни саветник
Музиколошки институт САНУ (Србија)
katarina.tomashevic@gmail.com

Раскрсница различитих традиција и пракси Истока и Запада: нова разматрања о граду Врању и о његовом музичком наслеђу

Основни циљ ове презентације биће представљање нових резултата у истраживању културног наслеђа града Врања, као раскрснице богатих и разноврсних музичких и играчких пракси, вековима негованих у народној и уметничкој традицији јужнословенског, турског, албанског, ромског и цинцарског становништва. Будући вековима под влашћу Османског царства, све до 1878. године, град Врање је после Берлинског конгреса постао један од најзначајнијих јужних центара Краљевине Србије. Његов јединствени географски положај, на коме се укрштали путеви са севера на југ и са запада на исток, обележен живом и плодном културном комуникацијом, подстицаном трговином и миграцијама, резултирао је специфичним синтезама у музичком и играчком идентитету града с околином. Најважнија улога у самоидентификацији града у XX веку, проистекла је, међутим, из књижевног дела познатог српског писца Борисава Станковића (1876–1927), чија је најзначајнија и најпопуларнија драма *Кошћана* (1902) инспирисала неколико композитора, укључујући и Петра Коњовића (1883–1970), да створе ремек-дела у жанру севдалинке и сценске музике; међу тим делима, посебно место заузима Коњовићева истоимена музичка драма (Коњовић, 1931; 1940; 1949). Захваљујући размени идеја са колегама из Турске, у оквиру пројекта TRakeRS, циљ нам је да из нове перспективе сагледамо слику о савременој културној самоидентификацији града, упоређујући је с утврђеним закључцима историчара, етнолога, историчара уметности и музике, етномузиколога и кореолога.

Катарина Томашевић је директорка Музиколошког института САНУ. Дипломирала је (1986), магистрала (1990) и докторирала (2004) музикологију на Факултету музичке уметности Универзитета уметности у Београду. Предавала је и на Катедри за музикологију и етномузикологију Академије уметности Универзитета у Новом Саду. Један је од пионира у области дигитализације звука у Србији; као музички критичар била је активна деведесетих година XX века. Учествовала је на бројним домаћим и међународним научним конференцијама и пројектима. Била је иницијатор и организатор значајних међународних конференција при Институту. Једна је и од оснивача међународног часописа *Музикологија – Musicology*, чији је уредник била од 2006–2010. године. Низ година (2007–2022) вршила је функцију уредника за музику и Главног и одговорног уредника научног часописа *Зборник Мајице српске за сценске уметности и музику*. Објавила је две књиге и велики број студија у часописима и зборницима од највеће важности за српску музикологију; такође, била је уредник или ко-уредник тематских зборника о музици Балкана, Бели Бартоку, Даворину Јенку и др.

Гунсели Наз Ферел
Мастер, независни истраживач (Турска)
gnazferel@gmail.com

Трансформација осећања и значења у ноћном изласку: искуства електронске плесне музике у доба кризе у Истанбулу, Турска

Турска пролази кроз период константних ванредних стања и криза, а исто се може рећи и за ноћни живот и културу електронске плесне музике (EDM) у најнасељенијем граду у земљи, Истанбулу. Ово истраживање прати трансформације у материјалности и значењу EDM кроз тешкоће изазване ауторитарним и неолибералним државним политикама, пандемијским ограничењима, економском кризом и земљотресом у Марашу. У Истанбулу, ноћни живот је и даље међупростор за забаву, музицирање, плесање, колективну добробит и отпор. Међутим, он такође константно пати због утицаја ових криза. Фокусирањем на емоционална и појмовна искуства власника локала, креативних радника и појединаца из публике, ово истраживање тежи да обухвати промене у културама EDM у изазовном времену. Аутоетнографија истраживача који је део истанбулске ноћне сцене као ди-џеј и организатор догађаја, уз десет полуструктурираних интервјуа вођених с различитим актерима на терену, чине грађу која ће бити анализирана. У циљу целовитог разумевања реципрочне копродукције између друштвеног и музичког, ове методе биће имплементирани и анализиране с фокусом на оквире значења, отеловљења и афеката око ноћног живота, EDM и плеса. Презентација на симпозијуму представиће тренутну ситуацију и искуства EDM у Истанбулу, уз анализу начина на који су специфичне околности и државне политике обликовале та искуства. Разматрањем друштвено-музичке коезистенције емоција и значења у доба политичке и економске кризе, ово истраживање допринеће истовремено академским расправама о електронској плесној музици у социологији музике и музикологији.

Гунсели Наз Ферел (она/они) је истанбулски радиофонски уметник, ди-џеј и продуцент. Завршила је мастер студије социологије на Босфорском универзитету. Посвећена је прикупљању архивског и теренског материјала о турским музичким сценама и пољима културе с намером да допринесе међународним академским дискусијама у музикологији и социологији. Поред свог академског фокуса, креира звуковна уметничка дела за жива извођења и радио, а тренутно води програм на станици „LYL Radio”. Једна је од троје суоснивача квир интердисциплинарног уметничког колектива „House of Spring”, отвореног, безбедног простора за солидарност и сарадњу у уметничким световима.

Мехмет Хаџисалихоглу

Професор доктор

Факултет студија културе Универзитета Лудвиг-Максимилијан у Минхену (Немачка)

mehmethacisalihoglu@googlemail.com

Османско порекло културних интеракција на Балкану: историјска анализа

Циљ овог рада јесте представљање османског порекла интеракције између муслиманских и немуслиманских поданика царства различитог етничког порекла. Културна интеракција одвијала се на тлу османског војног система који је интегрисао мушкарце хришћане у османски војни систем у класичном периоду османске историје. Током периода танзимата биле су успостављене провинцијалне скупине, које су укључивале немуслиманске регруте, а војна служба је за немуслимане постала обавезна. Мушкарци хришћани такође су били заступљени у бирократији. Још једно важно место интеракције биле су пијаце (*базари*).

Култура османских дворова играла је важну улогу као пример високе културе за поданике царства, а композитори различитог порекла учествовали су у њој. Сличну улогу играли су и дворови истакнутих појединаца у провинцији. Многи немуслимански поданици служили су као баштовани, коњушари итд. Друго поље интеракције биле су миграције, где се издвајају примери насеља Јурука из Анатолије, кавкаских избеглица, Јевреја Сефарда на Балкану, као и османска политика егзила. Улоге занатлија, архитектата, фестивала/*џанађура*, трговине и трговаца, ромских музичара, као и религијских интеракција (дервиши, заједнички свеци, ходочашћа) и, коначно, језика, биле су међу најважнијим факторима које треба поменути. Ова интеракција је у историјском процесу такође стварала заједничко тле за музичку и плесну културу.

Мехмет Хаџисалихоглу је историчар на Институту за студије Блиског и Средњег Истока на Универзитету Лудвиг-Максимилијан у Минхену. Завршио је основне студије на Универзитету у Анкари из области османско-турске историје и историје образовања, док је мастер и докторско звање стекао на Универзитету Лудвиг-Максимилијан у Минхену из области балканске и источноевропске историје и културе. Широки спектар његових истраживачких интересовања укључује историју образовања и историју уџбеника, историјску географију и окружење Балкана, политичку и институционалну историју Османског царства и балканских држава, духовне фондације, топонимије и истраживање града. Водио је неколико различитих истраживачких пројеката, нпр. пројекат о историјском развоју имена места (*Ortsnamenskonkordanz*) у Бугарској који је подржало Немачко истраживачко друштво (DFG), *Царсџива и њихове њансформације у модерним временима* које је подржала Фондација Герда Хенкел, *Предсџива Османлија/Турака у историјским уџбеницима на Балкану и у земљама Црног мора*, који је подржао Савет за научно и технолошко истраживање Турске. Користи готово све балканске језике.

Ангелика Худлер
Студент мастер студија
Универзитет за музику и извођачке уметности у Бечу (Аустрија)
angelika.hudler@gmail.com

Музички етницитет и (транс)локални идентитет: српска ромска виолина у Бечу

Током векова постојања Хабсбуршког царства, Беч је био тачка сусрета различитих народа, језика, музика и култура, укључујући и оне јужнословенског порекла. Током шездесетих и седамдесетих година XX века, организована радна миграција из земаља бивше Југославије (*гастардајџери*) водила је ка убрзаном расту ових популација; уследила је миграција узрокована ратовима деведесетих година, а наставила се све до данас. Убедљиво највећа група имиграната долази из Србије или је повезана с њом, с високим процентом Рома који живе у Бечу.

Овај рад истражује аспекте музичког етницитета и локалног идентитета, као и повезане стилистичке партикуларности ромског свирања виолине међу извођачима српског порекла у Бечу. Фокусирам се на бечке виолинисте из околине Обреновца, посебно из села Пироман, познатог по богатој традицији свирања виолине, одакле води порекло велики број бечких музичара. Они су активни у различитим извођачким контекстима: од ресторана или клубова, до прилика попут оних које организују културно-уметничка друштва, или приватних прослава.

У овом раду разматра се неколико централних питања. Како се музички етницитет манифестује у заједници? Шта чини догађај/локацију/стил типичним за српске Роме у Бечу? У каквој је вези локални идентитет с музичким карактеристикама (репертоар, извођачка техника, орнаментација)? Како транслокална позиционирања, повезана с музичарима који редовно путују на релацији Србија–Беч, кореспондирају с наративима о Истоку и Западу? Повезујући ова питања, критички ћу испитати есенцијалистичка схватања Рома и не-Рома. Имајући у виду бечки и српски контекст, расправљаћу о 'ромскости' у односу на: 1) извођачке поставке (локале који посећују само Роми), 2) стилистичке особености (орнаменти, трилери, глисанда, хармонизације, типичне прогресије акорада и грув/*грајф*), 3) репертоар и 4) језик. Овај рад заснован је на оригиналном теренском раду у Пироману и Бечу, и полази из етномузиколошких студија мањина.

Ангелика Худлер је студент мастер студија етномузикологије на Катедри за истраживање народне музике и етномузикологију на Универзитету за музику и извођачке уметности у Бечу, где такође студира педагогију виолине. Она је извођач који наступа интернационално, свирајући традиционалне музичке стилове, посебно музику Балкана. Њено истраживање фокусирано је на ромске музичаре и српску дијаспору у Бечу. Њен теренски рад је између истраживања и музичке праксе, омогућавајући јој да преведе резултате теренских истраживања у уметнички израз.

ЗВУЧНИ ПЕЈЗАЖИ СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА - КОНЦЕРТ -

У оквиру програма биће приказани различити музички дијалекти карактеристични за српску традиционалну извођачку праксу. Хетерогене вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне форме представљају акустичке знакове и звучне симболе који у машти слушалаца визуелизују пејзаже географских предела у којима су забележене. Програм је конципиран тако да публици прикаже особеност српског традиционалног певања и свирања кроз интерпретацију примера који су парадигме традиционалног вокалног музичког изражавања специфичног за старије (*на њлас*) или новије (*на бас*) двогласно сеоско певање, као и извођење инструменталних примера различитог карактера. Заступљени су репрезентативни облици певања и свирања који су карактеристични за свадбена весеља, жетву, чување оваца, игранке, седељке и друге прилике у којима је музика имала важну функцију.

Програм припремили: др Сања Ранковић, ванредни професор, и мср Борисав Миљковић, асистент – Катедра за етномузикологију Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду.

Ансамбл „Традиција Вива”

На предлог Катедре за етномузикологију Ансамбл „Традиција Вива” се од 2020. године налази на листи репрезентативних ансамбала Факултета музичке уметности у Београду. Чланови ансамбла су студенти Катедре за етномузикологију који на најбољи начин интерпретирају традиционално певање и свирање. Формирању ансамбла претходила је пракса концертног извођења традиционалних песама која је установљена 1998. године. У претходном периоду студенти Катедре за етномузикологију забележили су бројне наступе пред домаћом публиком на манифестацијама и концертима као што су БЕМУС, „Ноћ истраживача”, „Дани Тихомира Ђорђевића”, као и у оквиру аудио издања *Накићај се, Лазаре* (2017). Поред тога, Ансамбл је остварио значајна гостовања у иностранству (Аустрија, Немачка, Грчка, Хрватска, Русија), а чланови групе учествовали су на такмичењима из области традиционалног певања на којима су освајали прве награде („Festival International de Folclor” у Бараили, Румунија; „Оптинско пролеће” у Козалску, Русија). Ансамблом руководи др Сања Ранковић, ванредни професор на Катедри за етномузикологију.

**Музика и плес на осовини Исток–Запад: односи и мобилности (књига сажетака) –
Music and Dance on East–West Axis: Correlations and Mobilities (Book of Abstracts)**

Publishers

Serbian Academy of Sciences and Arts
Institute of Musicology SASA

Editors

Dr. Marija Dumnić Vilotijević
Dr. Jelena Jovanović

Translation of texts to Serbian

Dr. Marija Maglov
MA Maja Radivojević

Language editing and proofreading

Dr. Jelena Janković Beguš
Dr. Ivana Medić

Design

Ömer Karaküçük

Typesetting and print

Serbian Academy of Sciences and Arts

Circulation

100 copies

ISBN-978-86-80639-67-3

**Музика и плес на осовини Исток–Запад: односи и мобилности (књига сажетака) –
Music and Dance on East–West Axis: Correlations and Mobilities (Book of Abstracts)**

Издавачи

Српска академија наука и уметности
Музиколошки институт САНУ

Уреднице

др Марија Думнић Вилотијевић
др Јелена Јовановић

Превод илекстива на српски језик

др Марија Маглов
мсп Маја Радивојевић

Лектура и коректура

Др Јелена Јанковић Бегуш
др Ивана Медић

Дизајн

Омер Каракучук

Прелом и штампа

Српска академија наука и уметности

Тираж

100 примерака

ISBN-978-86-80639-67-3

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

781(497)(048)

НАУЧНИ скуп Музика и плес на осовини Исток–Запад: Односи и мобилности
(2023 ; Београд)

Књига сажетака / Музика и плес на осовини Исток–Запад: Односи и мобилности,
Српска академија наука и уметности, 4–6. септембар 2023. ; [уреднице Марија
Думнић Вилотијевић, Јелена Јовановић] ; [превод текстова на српски језик Марија
Маглов, Маја Радивојевић] = Book of Abstracts / Music and Dance on East–West Axis:
Correlations and Mobilities, Serbian Academy of Sciences and Arts, 4–6 September 2023 ;
[editors Marija Dumnić Vilotijević, Jelena Jovanović] ; [translation of texts to Serbian
Marija Maglov, Maja Radivojević]. - Београд : САНУ : Музиколошки институт САНУ
= Belgrade : SASA : Institute of Musicology SASA, 2023 (Београд : САНУ ; Belgrade :
SANU). - 85 стр. ; 24 cm

“Одржавање овог међународног научног скупа резултат је пројекта „Exploring the
Tracks of Balkan Culture: Serbian–Turkish Connections in Music and Dance from Otto-
man Period until To- day (TRackeRS)” (Истраживање трагова балканске културе:
Српско–турске везе у музици и плесу од османског периода до данас ... “--> стр. 2.
- Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 100. - Стр. 5-6: Увод / Марија Думнић
Вилотијевић, Абдула Акат, Катарина Томашевић. - Програм: стр. 11-14

ISBN 978-86-80639-67-3

а) Етномузикологија -- Балкан -- Апстракти

COBISS.SR-ID 122840329

